

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MÜZİKAL BEĞENİLERİNİN
ÇALGI SEÇİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Ali AYHAN

Hazırlayan

Mikail KARAKUYU

MALATYA 2019

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MÜZİKAL BEĞENİLERİNİN
ÇALGI SEÇİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Ali AYHAN

Hazırlayan

Mikail KARAKUYU

MALATYA 2019

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Mikail KARAKUYU tarafından hazırlanan **Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimi Üzerindeki Etkileri** başlıklı bu çalışma, 28.06.2019 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Cemal YURGA

Üye : Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT

Üye (Tez Danışmanı): Doç. Dr. Ali AYHAN

İmza

O N A Y

28/06/2019

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Ali AYHAN'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimi Üzerindeki Etkileri” başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Mikail KARAKUYU

ÖNSÖZ

Araştırma boyunca, sabrıyla, güler yüzüyle bana her konuda destek ve yardımcı olan danışman hocam Sayın Doç. Dr. Ali AYHAN'a, tez hazırlığı süresince yanımda olan değerli dostlarım Recep BAŞARICI ve Bülent DEMİRCİ' ye, anketi uygulamama yardımcı olan tüm okul idarecilerine, ankete katılan öğrencilere ve maddi-manevi her türlü desteğiyle yanımda olan eşim Nesrin KARAKUYU' ya ve arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Mikail KARAKUYU

ÖZET

MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MÜZİKAL BEĞENİLERİNİN ÇALGI SEÇİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

**KARAKUYU, Mikail Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali AYHAN Haziran-2019, XII+62 sayfa

Bu çalışmada, Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimi Üzerindeki Etkileri çerçevesinde müzik, çalgı ve beğeni kavramları ile ilgili yapılan çalışmalar doğrultusunda; müzikal beğeni kavramının çalgı seçimi üzerine etkilerine ilişkin görüşlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın kapsamı, veri toplama aracıyla ve veri toplanan örneklem grubuyla sınırlıdır. Malatya ili İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi (1,2,3,4. Sınıflar toplam 90 öğrenci), Güzel Sanatlar Fakültesi (1,2,3,4. Sınıflar toplam 74 öğrenci), Malatya ili Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü (9,10,11,12. Sınıflar toplam 80 öğrenci) ve Kahramanmaraş ili Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümüne (9,10,11,12. Sınıflar toplam 56 öğrenci) uygulanan veri toplama aracının araştırma amaçlarını ortaya çıkarıcı nitelikte olduğu varsayılmıştır. Örnekleme yer alan katılımcıların veri toplama aracını içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.

Araştırma süresince bilimsel verilerin toplanması ve sonuçlandırılması amacıyla literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin görüşlerinin toplanması amacıyla da. 22 maddeden oluşan anket sonuçlarının frekans (f) ve yüzde (%) değerleri belirlenerek çözümlendikten sonra çıkan sonuçlar grafik ve tablo haline dönüştürülmüş ve tablo yorumlama kısmında bazı değişkenler için katılım dereceleri “Hiç, Çok Az, Orta Düzeyde, Büyük Oranda ve Tamamen gibi sonuçlar bir bütün halinde yorumlanmıştır.

Ankete katılan Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin ankette yer alan sorulara vermiş olduğu cevaplar doğrultusunda müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının seçtikleri çalgı ile müzikal beğenileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Müzik, Beğeni, Çalgı eğitimi.

ABSTRACT

EFFECTS OF MUSICAL APPRECIATION OF THE STUDENTS, WHO GET MUSIC EDUCATION, ON THE SELECTION OF INSTRUMENT

**KARAKUYU, Mikail M.S., Inonu University, Institute of Educational Sciences
Curriculum and Instruction**

Advisor: Assoc.Prof.Dr. Ali AYHAN July, 2019, XII+62 pages

In this research, it has been aimed to determine the concepts of musical appreciation effects on the selection of instrument; in accordance with the studies about music, instrument and appreciation within the frame of effects of musical appreciation of the Students, who get music education, on the selection of instrument.

The scope of this research is limited to the data collection tool and the data collection group. Malatya Province İnönü University Faculty of Education (1,2,3,4. Grades total 90 students), Faculty of Fine Arts (1,2,3,4. Grades total 74 students), Malatya High School of Fine Arts Music Department (9,10,11,12. It was assumed that the data collection tool applied to the music department), of Kahramanmaraş Fine Arts High School (9,10,11,12. Grades total 56 students) revealed the research aims. It was assumed that the participants in the sample answered the data collection tool sincerely.

Literature survey method was used to collect and conclude scientific data during the research. Also for the purpose of gathering the opinions of the Music Education Students. After analyzing the frequency (f) and percentage (%) values of the 22-item questionnaire results, the results were converted into graphics and tables and the degree of participation for some variables in the table interpretation section “None, Very Low, Medium, Large and Completely interpreted as a whole.

According to the answers given by the Music Education Students who participated in the questionnaire, it was found that there was no significant relationship between the musical tastes and the musical instrument of the music teachers and prospective teachers.

Key Words

Music, Liking, instrument training.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	ii
ONUR SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı.....	1
1.2 Araştırma Problemi	2
1.3 Alt Problemler	2
1.4 Araştırmanın Önemi	2
1.5 Sınırlılıklar	2
1.6 Varsayımlar.....	3
BÖLÜM II	4
KURAMSAL BİLGİLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	4
2.1 Müzik ve Müzik Eğitimi	4
2.2 Müzik Beğenisi ve Algısı	5
2.2.1 Sosyal Çevrenin Müzik Algısına Etkisi.....	6
2.2.2 Müzik Algısının Müzikal Beğeniye Etkileri.....	7
2.2.3 Müzik Beğenisinin Sosyal Anlamda Etkileri	7
2.2.4 Müzik Beğenisi Konusunda Müzik Kültürünün Etkileri.....	7
2.2.5 Model Almanın Müzikal Beğeniye Etkileri.....	9
2.2.6 Psikolojik Anlamda Müzikal Beğeni.....	10
2.3 Çalgı Eğitimi	11
2.3.1 Keman.....	13
2.3.2 Bağlama	13
2.3.3 Flüt.....	14
2.3.4 Gitar.....	14
2.3.5 Viyolonsel.....	15

2.3.6 Piyano.....	15
2.3.7 Müzik Beğenisinin Çalgı Seçimi Üzerine Etkileri.....	16
2.2 İlgili Araştırmalar	18
BÖLÜM III	20
YÖNTEM	20
3.1. Araştırma Modeli	20
3.2. Evren ve Örneklem.....	20
3.3. Veri Toplama Araçları.....	28
3.4. Verilerin Toplanması	29
3.5. Verilerin Analizi	30
BÖLÜM IV	32
BULGULAR.....	32
4.1. Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Çalgı Seçimlerinde Müzikal Beğenilerinin Etkisi.....	32
4.2.Çeşitli Değişkenler Açısından Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimleri Üzerindeki Etkisi.....	33
4.3. Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Çalgı Seçimlerinde Çeşitli Değişkenlerin Etkileri	38
4.4. Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Seçtikleri Çalgı ile Müzikal Beğenileri Arasındaki İlişki	53
BÖLÜM V	55
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	55
KAYNAKÇA.....	57
EK 1 ANKET FORMU	62

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1 Araştırma örnekleminin yaşa göre dağılımı.....	21
Tablo 2 Araştırma örnekleminin cinsiyete göre dağılımı.....	22
Tablo 3 Araştırma örnekleminin okul/bölüm türüne göre dağılımı	23
Tablo 4 Araştırma örnekleminin sınıf düzeylerine göre dağılımı.....	24
Tablo 5 Araştırma örnekleminin müzikal beğenilerine göre dağılımı	25
Tablo 6 Araştırma örnekleminin çalgılara göre dağılımı (Alfabetik sıralı)	27
Tablo 7 Araştırma örnekleminin çalgılara göre dağılımı (Frekans sıralı)	27
Tablo 8 Veri toplama aracı açıklanan varyanslar.....	29
Tablo 9 Çalgı seçiminin müzikal beğeniden etkilenme durumuna ilişkin bulgular.....	32
Tablo 10 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin yaşa göre farklılaşma durumu	34
Tablo 11 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin cinsiyete göre farklılaşma durumu	35
Tablo 12 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin okul türüne göre farklılaşma durumu	36
Tablo 13 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin model almaya göre farklılaşma durumu	37
Tablo 14 Çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu	39
Tablo 15 Çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu	40
Tablo 16 Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu	42
Tablo 17 Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu.....	43
Tablo 18 Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu	44
Tablo 19 Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu.....	46
Tablo 20 Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniyi temsil etme durumu ..	47

Tablo 21 Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu	49
Tablo 22 Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdan etkilenme durumu	50
Tablo 23 Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu.....	52
Tablo 24 Seçilen çalgı ile müzikal beğeni arasındaki ilişki - Korelasyon	53

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1 Araştırma örnekleminin yaşa göre dağılımı.....	22
Grafik 2 Araştırma örnekleminin cinsiyete göre dağılımı.....	23
Grafik 3 Araştırma örnekleminin okul/bölüm türüne göre dağılımı	24
Grafik 4 Araştırma örnekleminin sınıf düzeylerine göre dağılımı.....	25
Grafik 5 Araştırma örnekleminin müzikal beğenilerine göre dağılımı.....	26
Grafik 6 Araştırma örnekleminin çalgılara göre dağılımı.....	28
Grafik 7 Çalgı seçiminin müzikal beğeniden etkilenme durumuna ilişkin bulgular.....	33
Grafik 8 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin yaşa göre farklılaşma durumu	34
Grafik 9 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin cinsiyete göre farklılaşma durumu	35
Grafik 10 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin okul türüne göre farklılaşma durumu	37
Grafik 11 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin model almaya göre farklılaşma durumu	38
Grafik 12 Çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu.....	40
Grafik 13 Çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu.....	41
Grafik 14 Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu.....	43
Grafik 15 Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu	44
Grafik 16 Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu	45
Grafik 17 Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu.....	47
Grafik 18 Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniye temsil etme durumu .	48
Grafik 19 Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu	50
Grafik 20 Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdan etkilenme durumu	51
Grafik 21 Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu.....	53

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik ilkel kabilelerden günümüze kadar birçok etkiye maruz kalmış ve gelişimi her çağ ve toplulukta farklılaşarak devam etmiştir. Çalgılar da tarihsel süreç boyunca ait olduğu zaman diliminde ki insanların duygu durumlarını yansıtmak için kullanılırken değişen ve gelişen topluluklarla beraber unutulmuş, aktarılmış ya da değişerek günümüze kadar gelmiştir.

Müziğin insanların duygularını anlatmak için kullandığı bir iletişim aracı olduğu gibi; kitleleri etkisi altına alan bir sanayi bazen de tedavi amacı ile kullanıldığı bilinmektedir.

Beğeni kavramı güzeli çirkinden ayırma olarak nitelendirilebildiği gibi, insanların bulunduğu duygu durumuna göre farklılaşabilen; üzüntü, sevinç, heyecan ve sinirli olduğu durumlarda değişebilen bir kavramdır.

Bu araştırmada; müzik, müzik eğitimi, çalgı, çalgı eğitimi, beğeni ve müzikal beğenin çalgı seçimi üzerindeki etkileri gibi ana başlıklar altında, müzik eğitimi alan öğrencilerin müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgı seçimini etkileyen birçok değişken müzikal beğeni durumlarıyla etkileşim halindedir. Seçilen çalgı, alınan eğitim, taşıma, bakım ve onarım, dinlenen müzik, beğenilen müzik tarzı, gelir düzeyi, eğitmen tutumları, aktif olarak çalgı kullanımı, fiziksel yapı, model alma vb. değişkenler ile etkileşim, çalgı ile kurulan bağ ve icrasında önem arz etmektedir. Bu anlamda yapılan bu çalışmada müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgı seçimlerindeki farklı durumların tespiti yapılacaktır.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada müzik eğitimi alan öğrencilerin, çalgı seçimlerini etkileyen unsurların belirlenerek müzik eğitimi alacak kişilerin doğru ve uygun çalgı seçimi yapabilmeleri için gereksinim duyulabileceği durumlara yönelik verilerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

1.2 Araştırma Problemi

Müzik eğitimi alan öğrencilerin müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkileri nelerdir?

Araştırma amacına ulaşılabilmesi ve araştırma probleminin çözülebilmesine yönelik olarak aşağıda sunulan alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.3 Alt Problemler

1. Müzik eğitimi alan öğrencilerin müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkisi; yaş, cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, model alma değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgı seçimleri; gelir düzeylerinden, fiziksel yapılarından, çalgı taşıma, bakım, onarım seçeneklerinden, alınan eğitime ilişkin değişkenlerden ne ölçüde etkilenmektedir?
3. Müzik eğitimi alan öğrencilerin seçtikleri çalgı ile müzikal beğenileri arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?

1.4 Araştırmanın Önemi

Müzik eğitimi alan öğrencilerin müzikal beğenilerinin çalgı seçimi üzerindeki etkilerinin belirlenmesi; çalgı eğitimi veren eğitimler ve çalgı seçiminde bulunup akademik ya da bireysel gelişim için müzik eğitimi alan adayların performans ve gelişimleri açısından önem arz etmektedir.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırmanın kapsamı Müzik Eğitimi Alan Öğrenciler olmasına rağmen, araştırma, veri toplama aracıyla ve veri toplanan örneklem grubuyla sınırlıdır. Veri toplanan örneklem grubu: Malatya ili İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi (1,2,3,4. Sınıflar toplam 90 öğrenci), Güzel Sanatlar Fakültesi (1,2,3,4. Sınıflar toplam 74 öğrenci), Malatya ili Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü (9,10,11,12. Sınıflar toplam 80 öğrenci) ve Kahramanmaraş ili Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümü (9,10,11,12. Sınıflar toplam 56 öğrenci) ile sınırlıdır.

1.6 Sayıtlar

Araştırmada kavramsal çerçeve bölümünde kullanılan kaynaklardan elde edilen verilerin, geçerli ve güvenilir olduğu,

Müzik eğitimi alan öğrencilerin beğeni durumlarının çalgı seçimleri üzerinde etkileri olduğu sayıtlarından hareket edilmiştir.

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Müzik ve Müzik Eğitimi

Müzik çeşitli duygu durumlarını yansıtabilme özelliği ile insan hayatının değişmez öğelerinden biri olmakla birlikte gelişmeye ve çeşitlenmeye devam eden bir sanat dalıdır. Günümüzle ilgili olarak müziğin: hayatın her alanında bir etken, popüler bir tüketim aracı, politik, dini ve diğer alanlarda etkileşim için etkin olarak kullanıldığını söyleyebiliriz. “Müzik, savaştan dini ayinlere, eğitimden ticarete, sanatsal etkinliklerden törenlere kadar toplumun yaşamının her alanı ile etkileşim halinde olan bir olgudur” (Erdoğan, 2013). “Müzik seslerin sanatıdır. Eğitim ise bireyin içinde yaşadığı toplumda davranış biçimleri edindiği süreçler toplamıdır” (Ergün, 2006:9). Sayısız tanımı bulunan müzik, kişinin o anda duyduğu melodiye göre duygu değişikliğine uğramasını sağlayan veya hissettiği duyguya eşlik eden özel bir yapı ve sanattır (Parasız, G. 2018:271).

Bu anlamda müzik sanatına yönelik verilen eğitim, toplumsal yapı içerisinde duygusal imgelerin aktarımını sağlıklı bir şekilde sağlayabilme görevini yerine getiren önemli bir araç olarak düşünülebilir. Eğitimin insan hayatındaki öneminden hareketle müzik eğitiminde farklı programlar uygulanmaktadır. Program içeriklerine yönelik farklı tespitler yapılabilir. “Etkin ve bilinçli bir müzik eğitimi çocuğun yaratıcı gücünü uyandırdığı gibi, onun bu yöndeki yeteneklerinin de gelişmesini ve zenginleşmesini sağlar” (Şendurur ve Akgül Barış, 2002:167). Diğer bir ifadeyle, müzik eğitimi çocukların bedensel, duygusal, zihinsel, dil, psiko-motor ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunduğundan dolayı önemli bir yere sahiptir (Kurtaslan, H. 2013:1). Öğrencilerin müziğin öğreniminde öğrenim hedeflerini gerçekleştirebilmeleri için müziği sevmeleri ve aktif olarak müzik içerisinde yer almaları oldukça önemlidir. Ayrıca, müziği seven öğrencilerin toplumda karşı duyarlılıkları yüksek bireyler olacakları düşünülmektedir (Kılıç, I, 2016:368).

Aynı zamanda müzikal beğenin de gelişmesine katkıda bulunulur. "Müzik eğitimi başlığı altında yapılan genel ve özel tüm çalışmalar içerisinde önemli yer tutan, kimi zaman öğretilen, kimi zaman da icra edilerek zenginliğinden faydalanılan müzik türleri, müzik eğitimi sürecindeki program geliştirme ya da planlanma aşamalarında göz önünde tutulmaktadır" (Çiftçi, 2010:157). “Müzik eğitimi kapsamlı bir kültürel organizasyondur. Bu organizasyonun kapsam ve temel dayanaklarını organizasyonun üstlendiği işlevler oluşturmaktadır. Bunlar; Bireysel, çevresel-toplumsal, eğitimsel, psikososyal, kültürel ve ekonomik işlevler olarak sıralanır (Şafak, 2014).

Müzik öğretimi, müziksel etkinliklerle ve etkileşimler bireyin ve toplumun estetik gereksinimlerini karşılamayı, beğenilerini geliştirmeyi, sanatsal yaratma güdüsünü doyurmayı, müziksel yaşamını daha sağlıklı, etkili ve verimli kılmayı, böylelikle bireysel ve toplumsal düzeyde genel ve özel yaşamın mutlu olmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır (Derneği, T.E., 1989:4-5). Müzik eğitiminin bir diğer amacı, müziğe karşı duyarlı bireyler kazandırmak, müziğin gelişimine ve yayılmasına yol gösterecek

fikir, amaç, yöntem, yaklaşım ve teknikler geliştirmek ve müziğin gelişmesini sağlayacak eğitimciler yetiştirmektir (Kınık, M, 2010:25).

2.2 Müzik Beğenisi ve Algısı

Beğenin tanımı TDK tarafından şöyle belirtilmektedir: Herhangi bir konuda güzeli çirkinden ayırma yetisi, gusto. Güzel veya çirkin yargısını verdiren duygu, zevk (TDK, 2016). Müzik beğenisi üzerinde gerek yurt içi gerekse yurt dışında çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Müzik beğenisi Noyan'a göre *kişiyeye özel bir beğeni* olarak görülmektedir. Zaman içerisinde değişiklik gösterebilen, insanın kişiliğiyle doğrudan bağlantılı anlık bir duygu biçimidir. Ayrıca müzik beğenisi iki kişiye dinletilen aynı şarkının kişilerde farklı etki bırakması olarak da tanımlanabilir(Noyan, 2012). Aynı şarkıların farklı kişiler üzerinde farklı etki bırakmasının yanı sıra aynı müziğin farklı zamanlarda kişiler üzerinde de farklı etkiler bırakması olası bir durumdur. Müzik beğenisini tek ölçütte değerlendirmek mümkün olmadığından, müzikal beğeni de çeşitlilik gösterebilmektedir.

Müziğin insan üzerindeki etkilerini Uğur (2011) şöyle ifade etmiştir:

Müzik, Uğur'a göre beyin ve vücuda etki etmektedir. Müzik, kişilerin gözlerinden yaş gelmesine, tüylerin diken diken olmasına, terlemeye sebep olabilir. Müzik, duyguların uyandırılmasına yardımcı olmaktadır. Müzik, dinleyicisi üzerinde güçlü etkiler yapabilmektedir. Müzik, duygusal olarak dinleyicisini etkilese de, onun kadar önemli bir diğer etkisi mesajı anlama üzerindedir. Popüler şarkıların sözlü ya da enstrümantal versiyonları hatırlama üzerinde farklı etkilere sahiptir. Şarkıların sözlü ya da sözsüz versiyonları birbirinden farklı tutulmaktadır (Uğur, 2011:3-6).

Buna göre bu gibi etkilerin duygu durumlarını da değiştirdiği düşünülebilir. Duygu durumlarında müzikal beğeni yönünde değişimlerin olması da bu anlamda söz konusudur. Dinlenen bir müzik eserinde var olan çalgının, tınısal özelliklerini duyan kişiler üzerindeki etkileri anlamında düşünüldüğünde, çoğu zaman sesinden etkilenilen bir çalgıya dokunma, hissetme, çalma, öğrenme isteği gibi ortaya çıkan süreçler insan hayatında süregelen bir olgudur. Müzik beğenisinin, çalgı beğenisine yönelik etkileşimleri de bir anlamda bu şekilde ortaya çıkmaktadır.

Müzik beğenisinin tek ölçütte değerlendirilmesi mümkün değildir. Müzikal beğenin çeşitlilik gösterdiği konusunda Çallı (2011) şu görüşleri belirtmiştir:

"Sıradan bir dinleyicinin müzik olarak nitelendirmediği bir yapıt, bir başkası tarafından yüksek bir sanat ürünü ya da hoş olarak tanımlanabilmektedir.

Dolayısıyla müzik beğenisini etkileyen ölçütlerin (ses güzelliği, ezgi güzelliği, entonasyon, şarkı sözleri, müziğin insanda yani hafızada canlandığı şeyler, insana anımsattıkları, müzik kaydının ustalığı, çalgılama, performans ustalığı, seslendiricinin kimliği ve sosyal yaşamdaki duruşu, müzik dinlenen ortamı eğitim aile, sosyal çevre, kültürel kimlik v.b.) her biri bir çalışmanın başlıca odak noktasını oluşturabilir" (Çallı, 2011: 1).

Müzik beğenisi anlamında dinlediğimiz zaman dilimi, duygusal etkenler önemli bir faktördür. Müzikal beğeniye etkileyen ölçütlerin farkında olmak, müzik tercihlerimiz için çok önemlidir. Bu bağlamda müzik beğenisini kişiye özel birçok kriter barındıran bir olgu olarak değerlendirebiliriz. Sosyal olarak inşa edilen kültürel kıstaslar olarak ifade edilen beğeniler toplumsal etkileşimi hizaya sokan özel bir sürecin unsurudur. Beğeni meselesi söz konusu olduğunda, diğer durumlardan daha fazla tüm ifadeler geçersizdir (Arun, Ö, 2013:51). Dünyada genellikle birbirine benzer kategorilerde yapılan müzik beğeni-tercih açısından kültürel kapsam dikkate alınarak değerlendirildiğinde sonuçların bir çok açıdan farklılık göstermektedir (Erdal, B., & Ok, Ü, 2012:71). Aynı zamanda, çalgı eğitimi ile öğrencilerin müziği, müziksel yaşamı ve sanatsal bakış açısını daha iyi algılayıp ve daha iyi yorumlayabileceği bir yapı oluşturmak ve müzik beğenisini zenginleştirmek amaçlanır (Yalçinkaya, B., Eldemir, A., & SÖNMEZÖZ, F. 2014:3). Müzikal beğeni yada tercih, bireylerin bir topluluğa veya geniş bir kitleye ait olma duygusu ile yakından ilişkili olduğu gibi, bireysel özelliklerinden ve farklılıklarından etkilenmektedir (DEMİRTAŞ, H. O., & KÖSE, H. S. 2018:3).

2.2.1 Sosyal Çevrenin Müzik Algısına Etkisi

Yaşantılarımızın farklılığı sebebiyle değişen heyecan, tutku ve merakımızı takipçisi olmaya ve anlam kazandırmaya öte yandan da farkında ya da değil önlenemez bir tüketim ve hazırcılığa alışmaya sevk etmiştir. İçinde bulunduğumuz tüketim çağı bizim kuşağımız tarafından bile algılanması güç bir durumken yetişkinlerimiz ve çocuklarımız arasında oluşan yaşamdaki kullanım farkı, inanılmaz bir ayrışma oluşturmaktadır. Kabul edildiği üzere müzik eğitiminde nota okumak ve yazmak, bir çalgı çalmak, armoni bilmek, farklı coğrafyaların ve toplulukların müzik kültürleri hakkında birikim edinmek gibi çalışmalar, emek, sabır ve sorumluluk gerektiren zorunluluklardır (Solmaz, 2009: 2-4). Bu anlamda müzik algısına etki eden yaşanan sosyal çevrenin etkilerini incelemek gereklidir.

2.2.2 Müzik Algısının Müzikal Beğeniye Etkileri

Günümüze kadar müzikal beğeni ile ilgili yapılan araştırmalarda müzikal beğenin ilk olarak henüz daha anne karnındayken başladığı ve bebeklerin duydukları müziklere tepkiler verdikleri tespit edilmiştir. 8 yaşına kadar müzikal algıları açık olan ve her tür müziği kabullenen çocuklar; anne karnındayken dinlediği müzikleri tanıyabildiği bazı çocukların müziklere ritim ve melodileri ile eşlik ettiği tespit edilmiştir. 10 yaşından itibaren seçiciliğe başlayan çocuklar 12 yaşından sonra sosyal çevrenin de etkisiyle müzikal beğenilerine yön verirler. İleriki yaşlarındaki döneme de etki edecek olan müzikal seçimin genelde 12-16 yaş arasında yapıldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca alışlagelmiş müziklerin yanı sıra farklı müzik türlerinin de beynimizin farklı bölgelerinde etki yarattığı yapılmış olan araştırmaların bir sonucu olarak karşımıza çıkar (Biricik, 2007:2).

2.2.3 Müzik Beğenisinin Sosyal Anlamda Etkileri

İnsan yaşamının değişmeyen ve değer katan bir olgusu olarak müzik, yaşadığımız toplumda beğenilerimize yön veren bir unsur olarak karşımıza çıkar. Bu bağlamda müzik beğenisini aslında toplumun bize empoze ettiği bir değer olarak da algılayabiliriz. Toplumsal olarak ele aldığımızda müzik, bütün ölçütleriyle geniş bir yelpazedir. Bu ölçütlerle müzikal beğeni ve algımız her an ve her yerde değişkenlik gösterebilir.

Müzik beğenisi; karakteristik özelliklere, ortak yaşam alanındaki bireylerden kazanılan örtük öğrenme, yaşa, cinsiyete, eğitim düzeyine, çalgıya ve daha birçok kişisel farklılıklara göre değiştiği gibi çağdan çağa, bir bilgi alanından başka bir bilgi alanına göre de değişkenlik gösterir. Müzikal beğeniye etkileyen birçok faktörden söz edilebilir (Ercan, 2014:12).

2.2.4 Müzik Beğenisi Konusunda Müzik Kültürünün Etkileri

Bu bilişsel süreç bireylerin anne karnından başlayarak yaşamı boyunca maruz kaldığı her türlü deneyim (kültürel etkenler, bireyin profili, eğitim vb.), yani müzik algısını dolayısıyla müzik beğenisini etkiler. Gün içerisinde müzik dinlerken karşılaştığımız anlık durumlarda bile beğeni algımızda değişiklikler görülebilir. Yüksek tempolu bir müzik dinlerken hızlı yürümek ya da düşük tempolu bir müzikte ağır

adımlarla yürümek sıkça rastladığımız tepkilerdir. Günlük hayatta müzikle sürekli etkileşim içinde olan kişi, içinde yaşadığı kültürün müzikal materyallerini örtük olarak kazanır. Müzikal beğeni ölçütlerimiz ne olursa olsun gün içerisinde pasif dinleme ile toplum tarafından benimsenen müzikleri de algılarız. Algı alanında yapılan araştırmalar algının bir gelişim sürecine sahip olduğu ve bu süreç içinde zamanla değişebileceği ve tüm değişenlerin ölçülebileceği yönündedir. Bu bağlamda müziği oluşturan perde, tını, tonal yapı vb. tüm bileşenlerin de algılama sonucu ölçülüp değerlendirilmesi kaçınılmazdır (Çallı, 2011:13-14).

Çalgı seçiminde yaşanan bölgenin, aile durumunun, ekonomik durumun genel bir etkisi var mıdır?” sorusuna dair yapılan araştırmalarda kültürün en önemli unsurlarından birisinin de müzik olduğu belirtilmiştir. Türk müziği, tarihsel süreçte farklı coğrafyalar ve farklı topluluklar ile etkileşim içinde olup oldukça geniş bir alana yayılmış değişik şekillerde gelişimini sürdürerek kendi içerisinde son derece renkli ve zengin bir yapı oluşturmuştur. Anadolu da birçok etnik gurubun bir arada etkileşim içinde yaşadığı coğrafyalardan birisidir. Anadolu'nun, her bölgesinin her şehrinin hatta bazı ilçelerinin bile kendine özgü bir müzik icrası vardır.

Çiftçi, müziğin tüketim tarafında yer alan insanları yani popüler müzik deyimi ile hedef kitleyi, genellemelerin aksine sunulan her şeyi kabul eden kesim değil, daha çok kendi yaşantısında içselleştirmiş olduğu beğeni doğrultusunda hareket ederek ürünü tüketen bir kesim olarak nitelendirmiştir. Bazı insanlara göre son derece kötü ve zevksiz olarak adlandırılan bir süs ya da ev eşyasını alıp kullanan bir birey bile kendi yaşantısında içselleştirdiği zevki veya düşüncesi doğrultusunda hareket etmiştir. Dinleyici yani tüketici olarak adlandırılan bireylerin beğenilerinin aksine Popüler müzik sektörünün kendi talebini kendisinin oluşturduğu söylenmektedir. Fakat kendi talebini yaratan popüler müzik sektörü dinleyicinin isteklerini, kültürel düzeyini, beğenilerini ve ekonomik seviyesini de dikkate almak zorundadır. Zira dinleyicinin sunulan ürünü beğenmesinin ötesinde daha sonraki ürünleri de beğenmesi için bu ayrıntı önemlidir. Türkiye’de yapılan müzik eğitimi ele alındığında geleneksel müziklerimize ait eğitimin tüm müzik eğitimi kurumlarında yer aldığını görmekteyiz. Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği alanlarında başta konservatuarlar olmak üzere daha özel bölümler, branşlar oluşturulmasının yanında, eğitim fakültelerinde, güzel sanatlar fakültesi müzik bölümlerinde ve güzel sanatlar lisesi müzik bölümlerinde de teorik ve uygulama biçiminde tüm yılı kapsayan bir yaklaşım kendini göstermektedir. Toplumumuzun

kültürel ve sosyal yapısı içerisinde müziğin eğitim alan tarafında olan bireylerin, hem de müziğin eğitim veren tarafında olan bireylerin, farklı kültürlerde ve coğrafyalarda yaşayan ve gelişimine devam eden müzik türlerini analiz ederek ve değerlendirerek faydalanmasını ve gerektiğinde eğitim süreci içerisinde kullanmasını, günümüzün önemli gereksinimlerinden biri olarak değerlendirmektedir (Çiftçi, 2010:150-160).

Sosyoloji bilim dalının görece genç bir alt dallarından birisi müzik sosyolojisidir. Müziğin toplumsallığına ilişkin çalışmalar yakın dönemlerde ele alınsa da, müzik tarihinin insanlık tarihi kadar eski olduğu kabul edilmektedir. Weber (1958) “Müziğin Rasyonel ve Sosyal Temelleri” adlı çalışmasında harmoni, melodi, notalama sisteminde ve müzik aletlerinin üretiminde standartlaşmadan bahsetmektedir. Weber (1958), batılı ve modern toplumlarda kapitalizmin yükselişinde önemli bir unsur olan rasyonelleşme kavramını, müziğin kullanımı ve toplumsal işlevinde rol oynadığını ifade etmiştir. Ayrıca çalışmasında teknik, ekonomik ve toplumsal ilişkilerin modern müzik ve müzik aletlerinin şekillenmesinde etkili olduğunu açıklamaktadır (Güven, U. Z., & Ergur, A. 2014:27). Sanat ve kültür tarihinde önemli bir yeri olan müzik kültürü, bireylerin müzik sanatı adına yaptığı, yaşadığı ve geleceğe aktardığı tüm müzikal değerlerin bütünüdür. Kendisinden yada çevresinden çıkan sesleri fark eden ve müzikal bir değer olduğunu düşünen bireyler, belli bir süre sonra bu sesleri kültürel değerler ve alışkanlıklar ile harmanlayarak estetik ölçülerde işler ve çevresindeki bireylere aktarır. Toplumsal seslerden ve beğenilerden alınan “haz” geliştikçe sesin müziğe dönüşme süreci ve müziğin bireyler üzerindeki yansıması farklı anlamlarda karşılık bulur. Bu durum ise, değişen kültürel ve sosyal yaşamda müzik dinleme ve yapma alışkanlıklarını değiştirir. Bu değişimler ise kültür kavramı içinde kendini sürekli yenilemektedir (Nacakcı, Z., & Canbay, A. (Eds.). (2015). Toplumsal, ekonomik, kültürel, eğitimsel ve bireysel işlevlere sahip olan müzik, yaşamı etkileyen bir takım faktörleri içinde barındırmaktadır (Kınık, M. 2010:23). Sanat, toplumun sosyo-kültürel değerlerinden ve etkileşimlerinden doğan, gelişen ve değerlerini bir estetik yapı içinde yansıtmaktadır. Toplumunu etkileyen ve yönlendiren en önemli sanatsal unsur olan müzik ise bu estetik yapı içerisinde, toplumlara ait değerleri ve duyguları zengin ses ve ritim ile birlikte anlatmakta ve aktarmaktadır (PARASIZ, G. 2018:255). Belli bir müzik kültürüne bağlı olmayı gerektiren müziksel beğenin oluşumunda bireyin yaşadığı toplumun kültürel özelliklerinin etkili olduğu söylenebilir (Kamalı, C., & Temiz, E. *Fine Arts*, 12(4), 2.)

2.2.5 Model Almanın Müzikal Beğeniye Etkileri

İnsanlar gruplar ya da topluluklar halinde yaşarlar ve sürekli etkileşim içinde olurlar. Bireyler yaşça büyük ya da akran grubundan birçok farklı anlamda etkilenir ve model alır. Müzikal beğeni olarak ta etkileşim içinde olduğu topluluğun kazanımı olan örtük öğrenme ve model alma gibi durumlar ise çoğu zaman kaçınılmazdır. Topal’a göre bireyler etkileşim içinde bulunduğu ortamdaki ya da çevresindeki bireyleri model

alma eğilimindedir. Bu eğilim -genellikle-, çocukluk döneminde yetişkinleri, ergenlik dönemine doğru ise akranlarını model alma şeklinde gerçekleşir (Topal, 2008:17).

2.2.6 Psikolojik Anlamda Müzikal Beğeni

Çallı (2011) psikolojik anlamda müzikal beğeni hususunda; Müziğin bireyde oluşturduğu psikolojik farklılıklar ve buna bağlı olarak beyinde bıraktığı izler; müzik ile ilgili araştırmalarda hem heyecan verici hem de en zor çabalardan biri olmuştur. Bilim insanları müziğin kökleri, işlevi ve son zamanlarda da psikolojik ve fiziksel etkileri hakkında bazı temel sorularla boğuşmuşlardır. Bireylerin en temel sosyal-bilişsel yetilerinden biri olan müziğe nasıl dönüt verdiklerini anlamak, bireylerin müziksel algılama biçimleri ve bu süreçte neler yaşandığı; müzik, tını, ezgi, ritim çalgı sesleri, konuşma, sound ve gürültü gibi öğelerin beynimizde hangi bölgelerini aktif hale getirdiği ya da dinletilen müziklerin duyguları nasıl uyandırdığı, müzik beğenisi gibi konular ve sorular farklı disiplinlerdeki araştırmacıların birlikte ortaklaşa çalıştığı, müzik ve beyin araştırmalarının odak noktası haline geldiğini belirtmiştir (Çallı, 2011: 13).

Özmenteş'e göre 1980 sonrası nörolojinin özel bir araştırma alanı olarak da incelenmeye başlanan müziksel algı kavramı, akustik çözümleme, işitsel bellek, işitsel çözümleme, müziksel sözdizimi (syntax) ve anlam (semantic) çözümleme aşamalarını içeren, temelinde birçok karmaşık ilişkiyi barındıran bilişsel bir süreç olarak tanımlanır (Özmenteş, 2008).

Chanda ve Levinti (2013) çalışmalarında müziğin günlük hayattaki ruh halini ve uyarılmayı düzenlemek ve klinik ortamda psikolojik ve fiziksel sağlığı ve refahı teşvik etmek için kullanıldığını ifade etmektedir. Ancak, müziğin nörokimyasal etkileri ile ilgili bilimsel araştırmaların başlangıç aşamasında olduğu bilinmektedir. Ayrıca, bu çalışmalarında müziğin sağlığı ve refahı düzelttiğine dair kanıtları dört boyutta tartışmakta ve yeni yaklaşımları ana hatlarıyla çizmektedirler. Bunlardan ilki ödül, motivasyon ve zevk, ikincisi stres ve uyarılma, üçüncüsü bağışıklık, dördüncüsü ise sosyal bağlantıdır (Chanda, M. L., & Levitin, D. J. 2013:179-193).

Müziğin psikolojik stresi azaltacağıın mekanizmaları araştırılırken, indüklenen ve stresi takiben müzik dinlemenin etkilerini incelemek için kişilere uyarılma ve müziğin değerliliği ve tanınma seviyelerine göre sınıflandırılmış müzik parçası dinletilmiştir. Jiang ve Jiang (2016) bu çalışmasının sonucunda uyarılma ve değerlilik düzeyinin ve müzik değerliliği ve uyarılmanın stresi azaltma üzerindeki etkisinin kısmen müzik tercihinine bağlı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, stresi azaltma

da, müzikten hoşlanma derecesinin etkili olduğunu ancak müzik aşinalık derecesinin etkili olmadığını tespit etmişlerdir. Bulgularında stresi azaltmak için müziğin bireyler ve klinikler için önemli olduğunu ifade etmişlerdir (Jiang, J., Rickson, D., & Jiang, C. 2016:62-68).

Müzik eğitiminin, fiziksel egzersiz ve beden sağlığına etkisini olduğu gibi müziğin beyni işitsel zindelik için tonlandıran bir kaynak olduğunu göstermektedir. Bundan dolayı, müziğin bireysel gelişimi şekillendirme de rolü olduğu düşünülmektedir (Kraus, N., & Chandrasekaran, B. 2010:599).

Ruh halini etkileme gücü ve kısmen güçlü duyguları uyandırmasından dolayı müzik, toplumlarının evrensel bir özelliğidir. Müzikle uyandırılmış duyguların sinirsel bağlantılarını ile ilgili yapılan araştırmalar insani duyguların anlaşılmasında önemli rol oynamaktadır. Yapılan bu araştırmalarda müzik ve duygu üzerine yapılan işlevsel beyin görüntüleme çalışmaları ile müziğin bireyin beyin yapısındaki aktiviteleri modüle edebileceğine ulaşılmıştır. Ayrıca, müzik kullanımının beyin yapısındaki aktiviteyi modüle etme potansiyenin psikiyatrik ve nörolojik bozuklukların tedavisinde önemli bir etkisi bulunmaktadır (Koelsch, S. 2014:170).

2.3 Çalgı Eğitimi

Çalgı Kalender'e göre, müzik yapmak için kullanılan aletlere verilen genel addir. Instrument "çalğı" olarak Türkçeleştirilebilir. Çalgıların türleri, tarihi, yapım biçimleri gibi konuları inceleyen bilim dalına da "organoloji" denir (Kalender, 2001:2).

Çalgı eğitimi genellikle bireysel olarak tanımlanan ve tamamlanan bir süreçtir denilebilir. Ancak özengen müzik eğitimine yönelik müzik kurumlarında yapılan çalgı eğitimlerinde grup dersleri de gözlenmektedir. Halk eğitim vb. bunun dışında birebir özel ders olarak çalgı eğitimi alan bireylerde bulunmaktadır.

Müzik eğitiminin ana dallarından biri de çalgı eğitimidir. Özey'a göre kurumlarda ve özel eğitim alanlarında verilen Çalgı eğitimi Çalgıyla ilgili karmaşık davranışların öğretilmesi ve bu davranışların beceriye dönüştürülmesi işidir. Çalgı eğitiminin en önemli iki ögesi öğretim elemanı ve öğrencidir (Özey, 2013:3). Bireyler çalgı eğitimi alırken öğrenci olarak tanımlanır. Özen'in 2004 yılındaki çalışmasında müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimine ilişkin amaçlar öğretmen açısından şöyle sıralanmıştır. Çalgı sevgisini kazandırabilmek, özengen müzik eğitimine uzanmak, meslekî müzik eğitimine yönlendirmek, çalgı eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkilerini araştırmak, çalgıların çalınma tekniklerine ilişkin bilgi aktarmak, çalgı öğretimini kolaylaştırıcı ve aşama kaydetmeyi sağlayıcı yöntemler geliştirmek (Özen,

2004:3-4). Bir müzik enstrümanını çalabilmek için öncelikle motivasyon unsurunun söz konusu olması gerekir. Ayrıca o enstrümana ilişkin çalma tekniklerinin de zihinde kavranmış olması ve bunun pratikte ifade edilebilmesi gerekir. Bireylerin çalgı eğitiminde çalgıyı deneyimleme ve çalışma süreci, çalgı ile ilgili beceri ve gelişimi açısından en temel kazanımlardan biri olarak görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğrencinin çalgısını nasıl ve ne kadar süre çalıştığı, eğitmenen edinmiş olduğu teknik kazanımlar ve çalışma taktikleri ve bilinçli çalışma alışkanlıkları onun performansını önemli derecede etkileyen etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır (Özmenteş, 2008: 1).

Genel müzik eğitimi; tüm bireylere yönelik olup, sağlıklı, düzenli ve dengeli bir yaşam için gerekli ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Bu eğitim faaliyetleri içinde bireyler, farklı çalgılarla tanışma, kendilerini müziksel beceri ve deneyim olarak deneme fırsatı elde ederler. Bireylerin müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan genel müzik eğitimi, ‘genel eğitimin’ ayrılmaz bir ögesidir (Özyörük, 2006). Bireysel çalgı dersleri çalgı eğitimi alan öğrenciyle eğitmenin birebir iletişim ve etkileşim halinde olduğu derslerdir. Çalgı eğitimindeki akademik başarıda; eğitmenin öğreticilik, rehberlik rolü ve gözlemi yanında, eğitim alan öğrencinin ilgi, istek, tutum ve hazır bulunuşluk seviyesinin ve çabasının etkisi büyüktür (Yalçinkaya, B., Eldemir, A., & SÖNMEZÖZ, F. 2014:2). Kınık, Çalgı kültürünün ve seviyesinin gelişmiş olduğu toplumlarda çalgı eğitimi, günlük hayatın bir parçası olarak görüldüğünü belirtmiştir (Kınık, M. 2010:27).

Uygulanan anket sorularına verilen cevaplar doğrultusunda sıklıkla tercih edilen çalgılar; keman, bağlama, flüt, gitar, viyolonsel ve piyano olmuştur.

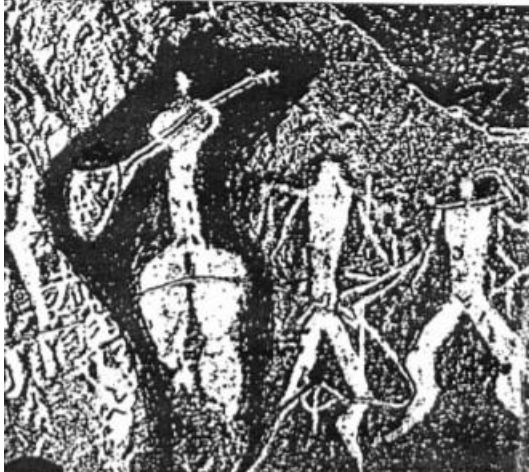
Keman

Yağışan ve Aydın 2013 yılında yapmış olduğu çalışmada: kemanın geniş ses aralığı ve ses rengine sahip, zengin bir anlatım gücü olan çalgı olduğunu ve rönesans çalgısı olduğu düşünülse de insanların ok ve yayı bulmasıyla yaylı çalgıların temelini atıldığını söylemektedir. (Yağışan, N., & Aydın, N. 2013:214).

Bağlama

İmrani'ye göre "Saz (bağlama) hakkında olan en eski tarihi bilgi Azerbaycan'da Kobustan kaya resimlerinde M.Ö. (8000-12000) yıla dayanan şekillerdir. Arkeoloji Kazıntılarında Karapapak Türklerinin Altı kişinin orkestra olarak saz icra ettiğini görülür. Kobustan'da, Sümer'de ve Hititler'de saz kullanması resimlerinden elde edilen bilgilerden Türklerin Sümer döneminde ve ondan çok önce en eski saz icracılığına sahip olduğu görülmektedir" (Imrani,R.2(2),188-189).

Kınık, 2010 yılında yapmış olduğu çalışmada "Bağlama eğitiminin, Türkiye'de geleneksel çalgılar içerisinde en yaygın biçimde ve uzun zamandır sürdürülen eğitim alanı olduğunu bunun en temel nedeninin ise bağlamanın geleneksel çalgılar içerisinde en çok sevilen, bilinen ve çalınan bir çalgı olduğunu belirtmiştir" (Kınık, M. 2010:50).

Flüt

Şenol ve Demirbatır 2011 yılında yapmış oldukları çalışma da “flütün ilk olarak MÖ 200 dolaylarında Eski Yunan’da görüldüğünü daha sonraki tarihlerde ise Hint, ardından Çin ve Japon kaynaklarında rastlanıldığını düşünmektedir. İlk yazılı kanıt ise “Schi-djing” isminde bir Çin şiirinde rastlanmıştır. Bu şiirde “tschi” flüt anlamına gelmektedir. 3. yüzyıl başlarında bu kelime ansiklopedilere “flüt” olarak geçmiştir” (Şenol, A., & Demirbatır, E. 2011:581-605).

Gitar

“Çalgı Sınıflandırma Sistemi’ne göre kordofonlar (telli çalgılar) sınıfından bir çalgı olan klasik gitar, yüzyıllar süren bir evrimin sonucunda günümüzdeki biçimini almıştır. Eski Mısır kültürüne ait kimi duvar resimlerinde yer alan nefer (M.Ö. 1300) adlı çalgı, Hititlere ait taş kabartmalarda görülen Hitit çalgısı (M.Ö. 1400-1350) ve Antik Yunan kültürüne ait kimi heykelerde karşımıza çıkan pandora (M.Ö. 330-320) adlı üç telli çalgı, gitara benzerliğiyle dikkat çeken en eski kordofonlardır. Tüm bu çalgılar arasında 15. ve 16. Yüzyıllarda büyük bir popülerliğe kavuşarak özellikle İspanya, Fransa, İtalya ve İngiltere’de kullanımı yaygınlaşan “guitarra” (günümüzdeki ismiyle Rönesans gitarı), günümüze yazılı müzik örneklerinin ve çalım tekniğine ilişkin bilgilerin ulaştığı en eski gitar benzeri çalgı olarak karşımıza çıkar. 1910-20’lerden itibaren tüm dünyada yeni yapım teknikleriyle üretilen bu gitarlar, zamanla Torres gitarının yerini almaya

başlamıştır. Torres gitarı model alınarak üretilen, ancak boyutunda ve ses yapısında kimi farklılıkları da beraberinde getiren bu gitarlar, günümüzde “klasik gitar” ismiyle anılmaktadır “ (Uluocak, S. 2015:12).

Viyolonsel

EHGate.com amanshop

“Viyolonsel, standart yapısına kavuşmadan önce bas keman ismiyle değişik yapı ve ebatlarda kullanım şekilleri kazanmıştır. Bas kemana göre daha küçük olan standart modelin ortaya çıkışı 18.yüzyılı bulmuş ve yine aynı dönemde viyolonsel terimi kullanılmaya başlanmıştır. İnsan sesine en yakın çalgı olarak bilinen viyolonsel için birçok solo eser yazılmış, sahip olduğu geniş ses rengi sayesinde oda müziği ve orkestra için bestelenen birçok eserde değişmez bas grubu çalgısı olarak yerini almıştır” (Öztürk, Y. Ö., & Beşiroğlu, Ş. Ş. 2011:33-34).

Piyano

MONOKORD

KLAVİKORD

KLAVSEN

PİYANO

“Ortaçağ Avrupası’nda dört telli monokord ile başlayan bu gelişim, müzik kültürünün ayrılmaz bir parçası olan ‘klavikord’ ve ‘klavsen’ çalgısı ile teknik evrimini sürdürerek, kronolojik olarak devam etmekte ve günümüz piyanosuna dayandırılmaktadır”(Muharremova, H. 2008:143).

2.3.1 Müzik Beğenisinin Çalgı Seçimi Üzerine Etkileri

Müzik beğenisi; müzik sanayisi tarafından beğenileceği ve tüketileceği düşünülerek bireylere sunulan eserler içinden, kültür, model alma, karakteristik özellikler, psikolojik ve yaş grubu değişkenlerinin etkisinde kalarak istediğini seçmek olarak ifade edilebilir. Seçim kelimesi Türk Dil Kurumu’na göre en yalın ifadeyle seçmek, tercih etmek, yeğlemek eylemlerini içeren bir anlam taşır. Buna göre seçim “benzerleri arasında hoşça gideni seçip almak veya yararlanmak için ayırmak, tercihini bir yönde kullanmak ya da bir şeyi diğerlerinden daha üstün görüp ona yönelmek şeklinde tanımlanabilir (TDK, 2016). Bireylerin müzik beğenisi ve çalgı seçimleri de, bulunmuş oldukları kültürel ortam, sosyo-ekonomik durum, yaş, dinlemiş oldukları müzik tarzı ve istedik ya da örtük olarak kazanılan çalgı sesleri aşinalığı gibi faktörlerden etkilenebilir. Derin’e göre çalgılar telli, üflemeli ve vurmali çalgılar olarak üç gruba ayrılmaktadır. Günümüzde bu geleneksel sınıflandırmaya elektronik çalgılar da dahil edilmektedir (Derin, 2007:10). Bireyler bu çalgı ailesinden; müzikal beğenileri ve diğer etkenler dahilinde tecrübe etmek ve öğrenmek istedikleri çalgıyı seçmekte özgürdürler. Turhal’a göre öğrencilerin çalgı seçimlerinin aile veya akrabalarının

tercihlerine göre değişmediği; dinlediği müzik türüne bağlı olarak kısmen değiştiiği ve yine aile ve yakın çevrelerinde dinlenen müzik türüne bağlı olarak kısmen değiştiiği bulunmuştur (Turhal, 2010:25).

2.2 İlgili Araştırmalar

Varnado, ‘Öğrencilerin Sosyo Ekonomik Durumlarının Enstrüman Seçimi Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi’ çalışmasında, birbirinden farklı sosyo ekonomik düzeyde olan öğrencilerin hangi müzik enstrümanını seçmeye yatkın olduğunun tespit edilmesi ile müzik eğitmeni ve müzik eğitim öğretim adaylarına farklı bir bakış açısı oluşturabileceğini düşünmüştür. Araştırmada müzik eğitmeni ve müzik eğitim ve öğretim adaylarının sosyo ekonomik durumları ve cinsiyetleri ile önem sırasına göre çalgı aletinin sesi (sound), aile/arkadaş etkisi, ulaşılabilirlik, okul gereksinimi ve ücret gibi konularında belirleyici olduğu ortaya koyulmuştur (Varnado, 2009: 1-27).

Eijck (2001), ‘Sosyal Farklılaşmaya Göre Müzikal Beğeni Desenleri’ isimli çalışmasında, Hollanda’da birbirinden farklı sosyo ekonomik durumdaki örneklem grubuyla gerçekleştirdiği çalışmasında deneklerin ifadelerine göre müzik türlerini entelektüel (highbrow), pop ve halk (folk) olmak üzere üç grupta ele almış ve sosyal konum ve sosyo ekonomik durumun müzik türleri üzerinde belirleyici olduğunu ortaya koymuştur (Eijck, 2001: 1).

Hughes (1933) tarafından gerçekleştirilen, “Müzikal Beğeni Üzerindeki Çevresel Etkiler” başlıklı, Amerika’da 5 farklı bölge ve okulda eğitim gören toplam 762 lise öğrencisi üzerinde yapılan araştırmaya göre; Öğrencilerin %64.4’ünün bir ve daha fazla çalgı çalmayı denediği, bunların içinde sayıca en çok olanın piyano olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Katılımcıların %71,5’i, çalgı çalan başka bir aile üyesine sahip olduğunu belirtmiştir, %82’si en az bir senfoni orkestrasın dinlediğini/duyduğunu, %47.7’si opera dinlediğini/duyduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların %19.3’ü bir kilise korosunda şarkı söylemeyi denemiştir. Öğrencilerin %77.9’u okuldan sonra da iyi müzik dinleme niyetinde olduğunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin %48.4’ü, mezuniyetlerinin ardından müzik çalışmalarına devam etmeyi umduklarını ifade etmişlerdir (Hughes, 1933).

Schob (2014), "Müzikal Beğenimiz Üzerinde Arkadaşlarımızın Etkisi: Deneysel bir analiz" başlıklı çalışmasında, bireyin dinlediği müzik türü ya da icra ettiği çalgı ile ilgili müzikal beğenisi üzerine akranlarının etkilerini gösteren bazı kanıtlar elde etmesine rağmen yeterli anlamlı farklılık gösteren sonuçlara ulaşamamıştır (Schob, 2014).

Crowe (2010), "Lise Müzik Gruplarında Cinsiyet Ve Çalgı Seçimi Arasındaki İlişkiler" başlıklı, 290 kız ve 299 erkek öğrenci üzerinde gerçekleştirilen çalışmasında, kız öğrenciler arasında en popüler çalgı flüt olarak saptanmışken bu çalgı erkek öğrenciler arasında en az popülaritesi olan çalgı olarak belirlenmiştir; erkek öğrenciler arasında ise en popüler çalgı olarak trompet saptanmıştır (Crowe, 2010).

White (2001), "Sınıf, Yaş, Cinsiyet ve Irkın Müzik Tercihleri Üzerindeki Etkisi" başlıklı çalışmasında, sınıf ve yaş değişkenleri ile müzik seçimlerini geniş tutma (omnivorousness) arasında doğrusal bir ilişki tespit etmiştir. Ayrıca kadınların erkeklere oranla ve beyaz ırk mensuplarının siyahi ırk mensuplarına oranla, daha geniş müzikal tercihlere yatkın olduklarını saptamıştır (White, 2001).

Holbrook ve Schindler (1989), "Müzikal Beğenin Gelişimi Üzerine Bulgular" başlıklı çalışmasında kişinin yaşam döngüsü içerisinde dönemsel olarak müzikal beğenin nasıl çeşitlendiğini araştırmış ve akran grubunun etkisi, sosyal baskılar, iç motivasyon kaynakları gibi belirleyici faktörleri ortaya koymuştur (Holbrook ve Schindler, 1989: 119).

Rentfrow ve Gosling, deneyime açık olan "yansıtıcı" insanların genellikle caz, blues ve klasik müzik tercihlerine sahip olduklarını, diğer taraftan yüksek derecede dışa dönük ve kabul edilebilirliğe sahip "enerjik" insanlar genellikle rap, hip-hop, funk ve elektronik müzik takdir ettiğini ifade etmektedir (AKT: Cantador vd: 2013).

Knowles (2013), müzik tercihlerinden dolayı, kişilerin sahip oldukları bazı özellik ve davranışları öngörmenin mümkün olduğunu öne sürmüştür. Bununla birlikte, insanları müzik tercihleriyle karakterize etmenin, yanlış çıkarımlara neden olabileceğini ilave etmiştir. (Knowles, 2013).

Meyers (2012), müzikal beğeni ve müzik tercihi konusunun, sürekli müzikologları, müzik araştırmacılarını ve sosyal psikologları, üzerinde çalışmaya iten çok yönlü bir konu olduğunu ifade etmektedir. araştırmasını müzik tercihlerini iki geniş kategoride ele almıştır: içsel ve dışsal nitelikler. Bu özelliklerin incelenmesi için ise üç yaygın bakış olduğunu öne sürmüştür: tekrarlanan maruz kalma, sosyal öğrenme ve doğal müzik nitelikleri. Meyers ayrıca müzik tercihi üzerindeki sosyal etkiler üzerinde daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu savunmuştur (Meyers, 2012).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve veri analiz süreçlerine ilişkin bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgı seçimlerini etkileyen unsurları belirlemek ve bu sayede müzik eğitimi alacak kişilerin doğru ve uygun çalgı seçimi yapabilmeleri için gereksinim duyulabilecek verilerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaca uygun şekilde, araştırma modeli olarak, bilimsel verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanması amacıyla, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları; kişilerin belirli bir konudaki tutum, inanç, görüş, davranış ve beklenti ve özelliklerini anketler yardımıyla tespit etmeyi amaçlamaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2016:107).

Tarama araştırmaları; genel tarama, ilişkisel tarama ve nedensel tarama gibi türlere ayrılmaktadır. Genel tarama araştırmaları çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir kanıya varmak amacıyla araştırmaya dahil edilen deneklerin belirli konulardaki özellik ve tutumlarının tespit edilmesini amaçlar. İlişkisel tarama araştırmalarında iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Nedensel tarama araştırmalarında ise bir veya birden fazla bağımlı değişken üzerinde etkisi olan bağımsız değişkenler incelenmekte ve bu etki saptanmaya çalışılmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2016:109-110). Mevcut çalışma, müzikal beğeni ve çalgı seçimi değişkenleri arasındaki ilişkileri belirlemeyi amaçladığından ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Türkiye üniversitelerinde lisans düzeyinde ve Güzel Sanatlar Liselerinde ortaöğretim düzeyinde müzik eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise Malatya ili İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

(1,2,3,4. Sınıflar toplam 90 öğrenci), Güzel Sanatlar Fakültesi (1,2,3,4. Sınıflar toplam 74 öğrenci), Malatya ili Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü (9,10,11,12. Sınıflar toplam 80 öğrenci) ve Kahramanmaraş ili Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümünde (9,10,11,12. Sınıflar toplam 56 öğrenci) öğrenim gören toplam 300 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde, elverişli örnekleme tekniğinden faydalanılmıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan 300 öğrencinin; yaş, cinsiyet, okul/bölüm türü, sınıf düzeyi, müzikal beğenileri ve seçtikleri çalgılara ilişkin bilgiler devam eden kısımda sunulmuştur.

3.2.1. Araştırma Örnekleminin Yaşa Göre Dağılımı

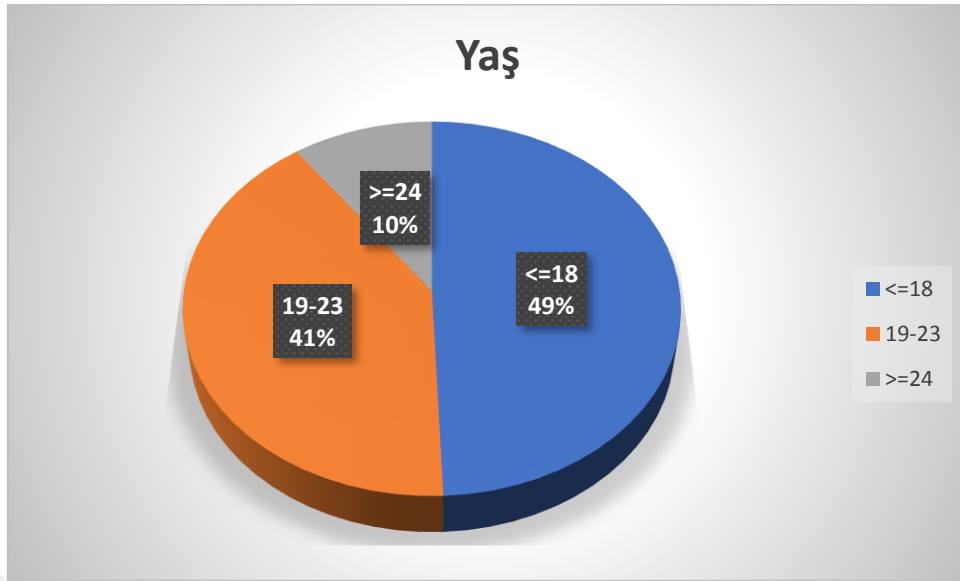
Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 Araştırma örnekleminin yaşa göre dağılımı

Yaş	f	%
<=18	148	49,33
19-23	122	40,67
>=24	30	10,00
Toplam	300	100,00

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırma örnekleminde yer alan 300 katılımcının %49,33’ü (f=148) 18 yaş ve altında, %40,67’si (f=122) 19-23 yaş arasında, %10’u (f=30) ise 24 yaş ve üzerindedir.

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların yaşa göre dağılımı Grafik 1’de görselleştirilmiştir.

Grafik 1 Araştırma örnekleminin yaşa göre dağılımı

3.2.2. Araştırma Örnekleminin Cinsiyete Göre Dağılımı

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların cinsiyete göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2 Araştırma örnekleminin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	130	43,33
Kadın	170	56,67
Toplam	300	100,00

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırma örnekleminde yer alan 300 katılımcının %43,33’ü (f=130) erkek ve %56,67’si (f=170) kadındır.

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların cinsiyete göre dağılımı Grafik 2’de görselleştirilmiştir.

Grafik 2 Araştırma örnekleminin cinsiyete göre dağılımı

3.2.3. Araştırma Örnekleminin Okul/Bölüm Türüne Göre Dağılımı

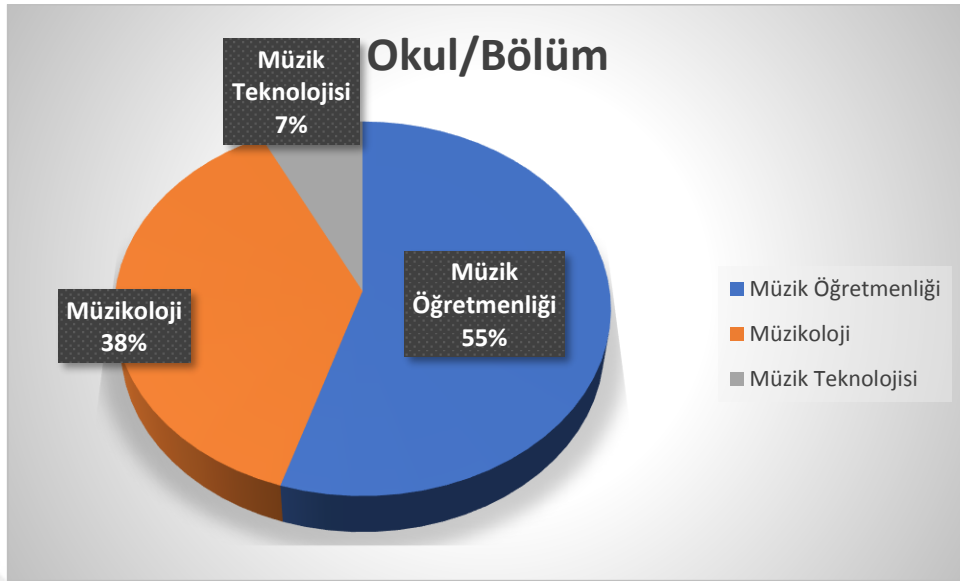
Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların okul/bölüm türlerine göre dağılımı Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3 Araştırma örnekleminin okul/bölüm türüne göre dağılımı

Okul/Bölüm	f	%
Müzik Öğretmenliği	90	30,00
Müzikoloji	62	20,67
Müzik Teknolojisi	12	4,00
Güzel Sanatlar Lisesi	136	45,33
Toplam	300	100,00

Tablo 3'te görüldüğü gibi, araştırma örnekleminde yer alan 300 katılımcının %30'u (f=90) Müzik Öğretmenliği bölümünde, %20,67'si (f=62) Müzikoloji bölümünde, %4'ü (f=12) Müzik Teknolojisi bölümünde ve %45,33'ü (f=136) ise Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim görmektedir.

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların okul/bölüm türüne göre dağılımı Grafik 3'te görselleştirilmiştir.

Grafik 3 Araştırma örnekleminin okul/bölüm türüne göre dağılımı

3.2.4. Araştırma Örnekleminin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların sınıf düzeylerine göre dağılımı Tablo 4’te sunulmuştur.

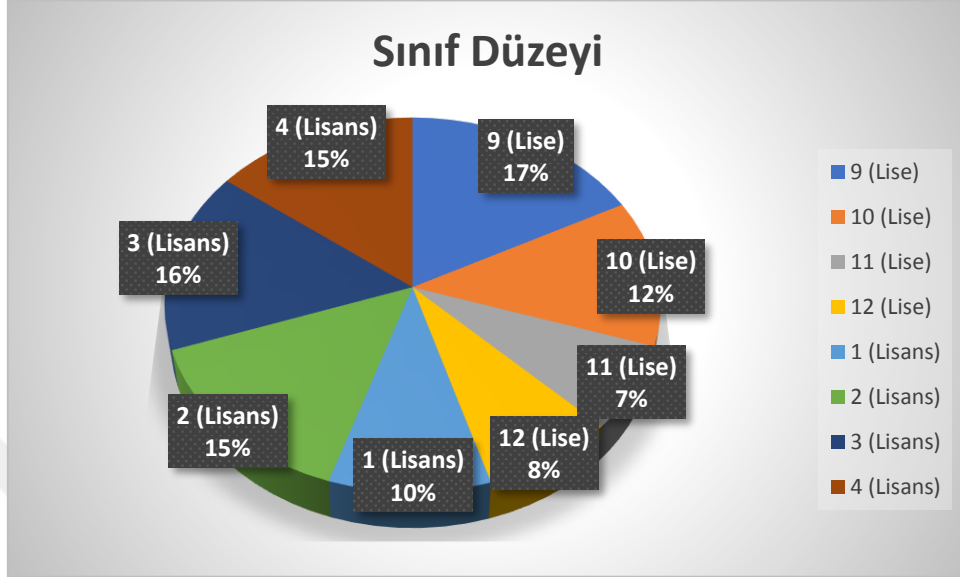
Tablo 4 Araştırma örnekleminin sınıf düzeylerine göre dağılımı

Sınıf Düzeyi	f	%
9 (Lise)	52	17,33
10 (Lise)	38	12,67
11 (Lise)	22	7,33
12 (Lise)	24	8,00
1 (Lisans)	29	9,67
2 (Lisans)	44	14,67
3 (Lisans)	47	15,67
4 (Lisans)	44	14,67
Toplam	300	100,00

Tablo 4’te görüldüğü gibi, araştırma örnekleminde yer alan 300 katılımcının %12,23’ü (f=52) 9. Sınıf; %12,67’si (f=38) 10. Sınıf; %7,33’ü (f=22) 11. Sınıf ve %8’i (f=24) 12. Sınıf olmak üzere toplam %45,33’ü (f=136) lise öğrencisidir. Diğer öğrenciler ise %9,67’si (f=29) lisans 1. Sınıf; %14,67’si (f=44) lisans 2. Sınıf; %15,67’si (f=47) lisans 3. Sınıf ve %14,67’si (f=44) lisans 4. Sınıf olmak üzere üniversite öğrencisidir.

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların sınıf düzeyine göre dağılımı Grafik 4'te görselleştirilmiştir.

Grafik 4 Araştırma örnekleminin sınıf düzeylerine göre dağılımı

3.2.5. Araştırma Örnekleminin Müzikal Beğenilerine Göre Dağılımı

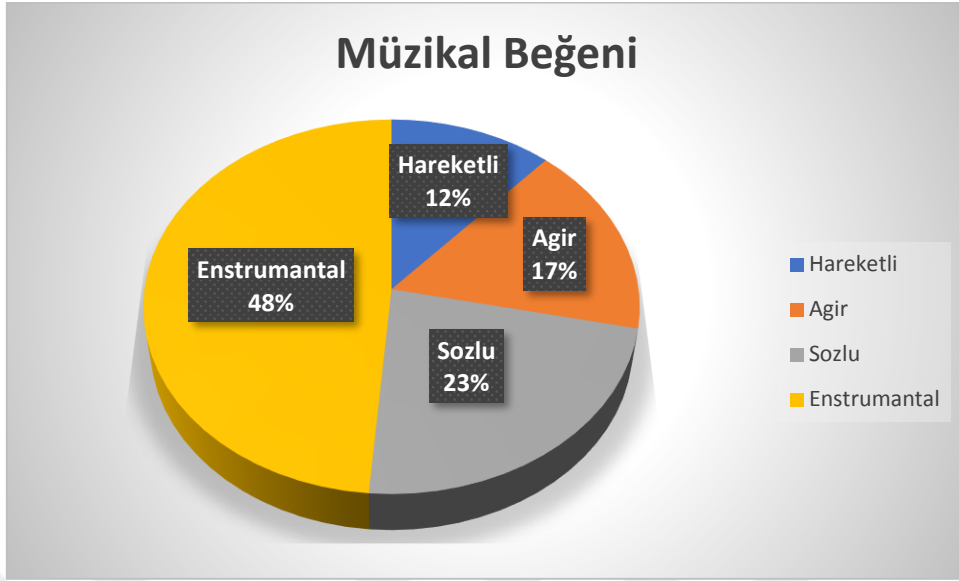
Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların müzikal beğenilerine göre dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5 Araştırma örnekleminin müzikal beğenilerine göre dağılımı

Müzikal Beğeni	f	%
Hareketli	35	11,67
Ağır	50	16,67
Sözlü	69	23,00
Enstrümantal	146	48,67
Toplam	300	100,00

Tablo 5'te görüldüğü gibi, araştırma örnekleminde yer alan 300 katılımcının %11,67'si (f=35) müzikal beğenisini hareketli olarak tanımlarken %16,67'si (f=50) ağır; %23'ü (f=69) sözlü ve %48,67 (f=146) enstrümantal olarak tanımlamaktadır.

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların müzikal beğenilerine göre dağılımı Grafik 5'te görselleştirilmiştir.

Grafik 5 Araştırma örnekleminin müzikal beğenilerine göre dağılımı

3.2.6. Araştırma Örnekleminin Seçtikleri Çalgıya Göre Dağılımı

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların seçtikleri çalgıya göre dağılımı Tablo 6 ve Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 6 Araştırma
örnekleminin çalgılara
göre dağılımı (Alfabetik
sıralı)

Çalgı	f	%
arp	1	0,33
baglama	54	18,00
bas gitar	1	0,33
davul	2	0,67
flüt	43	14,33
gitar	37	12,33
kanun	3	1,00
keman	94	31,33
kemançe	1	0,33
klarnet	1	0,33
kontrbas	4	1,33
obua	1	0,33
piyano	15	5,00
saksafon	1	0,33
santur	1	0,33
san	2	0,67
tulum	1	0,33
ud	3	1,00
viyola	5	1,67
viyolonsel	30	10,00
Toplam	300	100,00

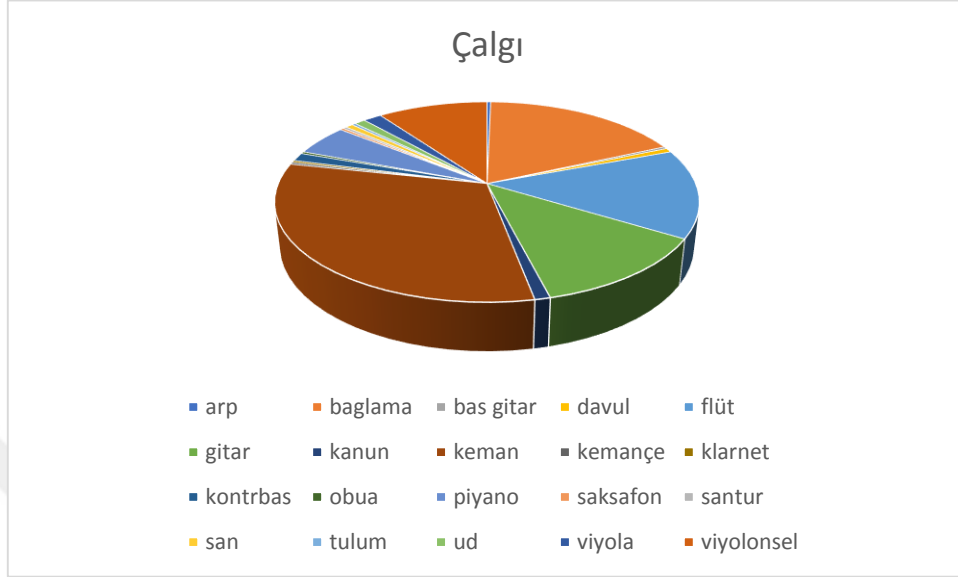
Tablo 7 Araştırma
örnekleminin çalgılara
göre dağılımı (Frekans
sıralı)

Çalgı	f	%
keman	94	31,33
baglama	54	18,00
flüt	43	14,33
gitar	37	12,33
viyolonsel	30	10,00
piyano	15	5,00
viyola	5	1,67
kontrbas	4	1,33
kanun	3	1,00
ud	3	1,00
davul	2	0,67
san	2	0,67
arp	1	0,33
bas gitar	1	0,33
kemançe	1	0,33
klarnet	1	0,33
obua	1	0,33
saksafon	1	0,33
santur	1	0,33
tulum	1	0,33
Toplam	300	100,00

Tablo 6 ve Tablo 7'de görüldüğü gibi, araştırma örnekleminde yer alan 300 katılımcının %31,33'ü (f=94) keman çalmaktadır ve katılımcıların çalgıları arasında en yüksek orana sahip çalgı keman olarak tespit edilmiştir. Ardından sırasıyla bağlama (%18), flüt (%14,33), gitar (%12,33), viyolonsel (%10) ve piyano (%5) gelmektedir. Araştırma örnekleminde dahil olan katılımcıların seçtikleri çalgılar arasında sayıca daha az olan diğer çalgılar ise sırasıyla; kontrbas, kanun, ud, davul, san, arp, bas gitar, kemançe, klarnet, obua, saksafon, santur ve tulum şeklindedir. En çok tercih edilen çalgılara dair kısa bilgiler kuramsal bilgilerde yer almaktadır.

Araştırma örnekleminde yer alan katılımcıların çalgılara göre dağılımı Grafik 6'da görselleştirilmiştir.

Grafik 6 Araştırma örnekleminin çalgılara göre dağılımı

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen iki veri toplama aracıyla toplanmıştır.

Bu araçlardan ilki, örnekleme yer alan katılımcıların demografik niteliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formudur.

Diğer veri toplama aracı ise, yine araştırmacı tarafından hazırlanan “*Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimi Üzerindeki Etkileri Anketi*”dir. Anket 5’li Likert ölçeği ile yanıtlanmak üzere hazırlanan 18 ifadeden ve 2’si açık uçlu olmak üzere 4 ek sorudan oluşmaktadır. Anketin oluşturulması sürecinde, literatürde yer alan çalışmalar incelenmiş, taslak anket formu oluşturulmuş ve bu form Müzik Eğitimi alanında doktora derecesine sahip iki alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Alınan görüşler doğrultusunda anket maddelerine son hali verilmiştir.

Veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliği de ayrıca incelenmiştir.

Veri toplama aracının güvenilirliğini belirlemek üzere hesaplanan Cronbach alpha değeri 0.716 olarak tespit edilmiştir. Bu değer 0.7’den büyük olması veri toplama

aracını güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca veri toplama aracının geçerliğini tespit etmek üzere hesaplanan KMO değeri ise 0.761 olarak bulunmuştur.

Tablo 8’de veri toplama aracına ilişkin cronbach alpha ve KMO değerleri ile beşli likert ölçeğine sahip ifadelerin her birinin açıkladığı varyans sunulmuştur.

Tablo 8 Veri toplama aracı açıklanan varyanslar

Cronbach Alpha: 0.716		KMO: 0.761
Madde No	Açıklanan Varyans	
1	0,493	
2	0,659	
3	0,521	
4	0,616	
5	0,542	
6	0,42	
7	0,702	
8	0,591	
9	0,572	
10	0,688	
11	0,755	
12	0,535	
13	0,52	
14	0,294	
15	0,604	
16	0,587	
17	0,483	
18	0,527	

Veri toplama aracının kapsam geçerliğini sağlamak üzere Müzik Eğitimi alanında doktora derecesine sahip iki alan uzmanının görüşü alınarak forma nihai hali verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Çalışmada, verilerin toplanması aşamasında, kişisel bilgi formu ve “*Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimi Üzerindeki Etkileri Anketi*”, yönergeyi de içeren tek bir form halinde, bir sayfalık A4 ebadında kâğıda basılı olarak uygulanmıştır. Gönüllü katılım esasına göre gerçekleştirilen veri toplama sürecinde ilgili kurumlarda görev yapan öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının

yardımına başvurulmuştur. Her bir grup için veri toplama süresi yaklaşık 15 dakika olarak gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizleri SPSS istatistik programının 21. Versiyonu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda, veriler öncelikle bilgisayar ortamına, uygun şekilde kodlanarak aktarılmıştır. Ardından araştırmacı tarafından veriler üzerinde bir ön inceleme uygulanmıştır. Bu incelemede, eksik veriler tespit edilmiş ve verilerin normal dağılım gösterip göstermediği sınanmıştır.

Anket formunda yer alan 18 madde için katılımcıların eksik bıraktığı verilerin tamamlanmasında ve uygun bir analizin sağlanmasında Little's MCAR (Missing Completely At Random) tekniğinden faydalanılmıştır. Sonrasında verilerin normal dağılım sergilediği tespit edilmiş ve araştırma alt problemlerine cevap üretecek bulgulara ulaşmak üzere analiz aşamasına geçilmiştir.

Anket sorularına verilen cevapların değerlendirilmesinde aralıkların eşit olduğu varsayılmış ve aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0,80 olarak hesaplanmıştır. Bu hesaplama için aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$(\text{Puan Aralığı} = (\text{En Yüksek Değer} - \text{En Düşük Değer}) / 5 = (5 - 4) / 5 = 4 / 5 = 0,80).$$

Buna göre anket sorularına verilen yanıtlarla oluşan aritmetik ortalamaların değerlendirme aralıkları;

1,00-1,80 arası Hiç;

1,81-2,60 arası Çok az;

2,61-3,40 arası Orta Düzeyde;

3,41-4,20 arası Büyük Oranda;

4,21-5,00 arası Tamamen şeklindedir.

Verilerin analizinde;

- Frekans, ortalama, standart sapma betimleyici istatistiksel teknikleri,

- İki seçenekli değişkenlere göre farklılık olup olmadığını tespit etmek üzere bağımsız örneklem t-testi (independent samples t-test),
- İkiden çok seçenekli değişkenlere göre farklılık olup olmadığını tespit etmek üzere tek faktörlü varyans analizi (One-Way ANOVA),
- Tek faktörlü varyans analizi koşullarının sağlanmadığı durumda, parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis H testi ve
- İki değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesi için korelasyon analizi

kullanılmış ve bulgulara bu analizler sonucunda ulaşılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırma bulguları, araştırmanın alt problemlerine cevap oluşturacak şekilde bu bölümde sunulmuştur.

4.1. Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Çalgı Seçimlerinde Müzikal Beğenilerinin Etkisi

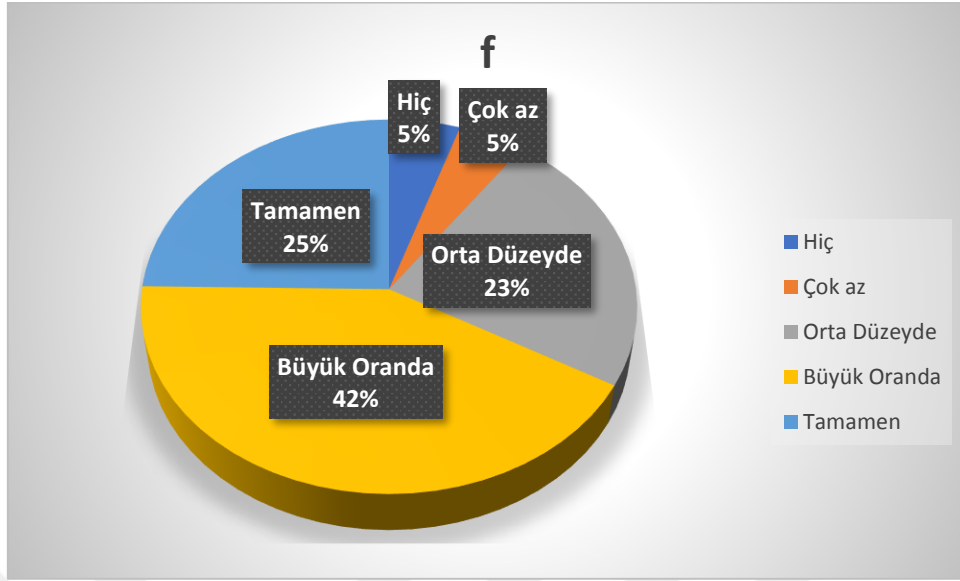
Araştırmanın birinci alt problemi “*Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin çalgı seçimleri, müzikal beğenilerinden ne ölçüde etkilenmektedir?*” şeklindedir. Bu probleme cevap bulmak üzere, uygulanan veri toplama aracındaki ilk ifadeye verilen yanıtlardan faydalanılmıştır. Veri toplama aracının ilk maddesinde yer alan ifade “Çalgı seçiminizde müzikal beğeniniz (müzik türü) ne derece etkili olmuştur?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin, frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9 Çalgı seçiminin müzikal beğeniden etkilenme durumuna ilişkin bulgular

İfade-1	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	15	5,08				
Çok az	14	4,75				
Orta Düzeyde	69	23,39	1	5	3,77	1,03
Büyük Oranda	124	42,03				
Tamamen	73	24,75				
Toplam	295	100				

Tablo 9’da görüldüğü gibi katılımcıların %42,03’ü (f=124) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden “Büyük Oranda” etkilendiğini ifade etmektedir. Bunun yanında katılımcıların %24,75’i (f=73) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden “Tamamen” etkilendiğini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan katılımcıların %5,08’i (f=15) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden “Hiç” etkilenmediğini, %4,75’i (f=14) ise “Çok az” etkilendiğini ifade etmektedir.

Veri toplama aracının ilk ifadesi olan “Çalgı seçiminizde müzikal beğeniniz (müzik türü) ne derece etkili olmuştur?” ifadesine verilen yanıtlar Grafik 7’de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 7 Çalgı seçiminin müzikal beğeniden etkilenme durumuna ilişkin bulgular

Katılımcıların çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenme ortalaması 3,77 olarak tespit edilmiştir. Kesim noktaları göz önünde bulundurulduğunda bu değer “Büyük oranda” aralığındadır. Bir başka ifadeyle, müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının çalgı seçimlerinde, müzikal beğenilerinin büyük oranda etkili olduğu görülmektedir.

4.2.Çeşitli Değişkenler Açısından Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimleri Üzerindeki Etkisi

Araştırmanın ikinci alt problemi “*Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkisi; a) yaş, b) cinsiyet, c) okul türü, d) sınıf düzeyi, e) model alma değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?*” şeklindedir. Bu probleme cevap bulmak üzere, uygulanan veri toplama aracındaki ilk ifadeye verilen yanıtlardan ve kişisel bilgi formu aracılığıyla elde edilen verilerden faydalanılmıştır. Bu doğrultuda; yaş değişkenine ilişkin farklılaşma olup olmadığını tespit etmek üzere bağımsız örneklem için tek faktörlü varyans analizi (One-Way ANOVA) uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

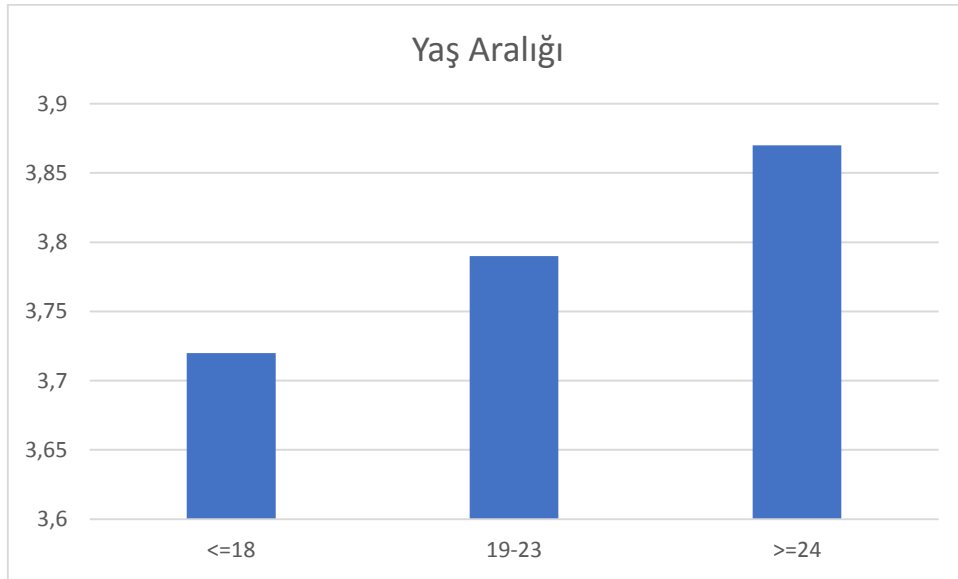
Tablo 10 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin yaşa göre farklılaşma durumu

Yaş Aralığı	f	Ort	SS	S.Hata	F	p
<=18	148	3,72	1,04	0,09		
19-23	122	3,79	1,04	0,09	0,311	0,733
>=24	30	3,87	0,97	0,18		
Toplam	300	3,77	1,03	0,06		

Tablo 10’da görüldüğü gibi 18 yaş ve altındaki katılımcıların (f=148) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,72 olarak (SS=1,04), 19-23 yaş arasındaki katılımcıların (f=122) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,79 olarak (SS=1,04) ve 24 yaş ile üzerindeki katılımcıların (f=30) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,87 olarak (SS=0,97) tespit edilmiştir. Ancak bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkisinin yaş değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir.

Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin yaşa göre farklılaşma durumu Grafik 8’de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 8 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin yaşa göre farklılaşma durumu

Aynı araştırma probleminde yer alan, cinsiyet değişkenine ilişkin farklılaşma olup olmadığını tespit etmek üzere bağımsız örneklem t-testi (independent samples t-test) uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

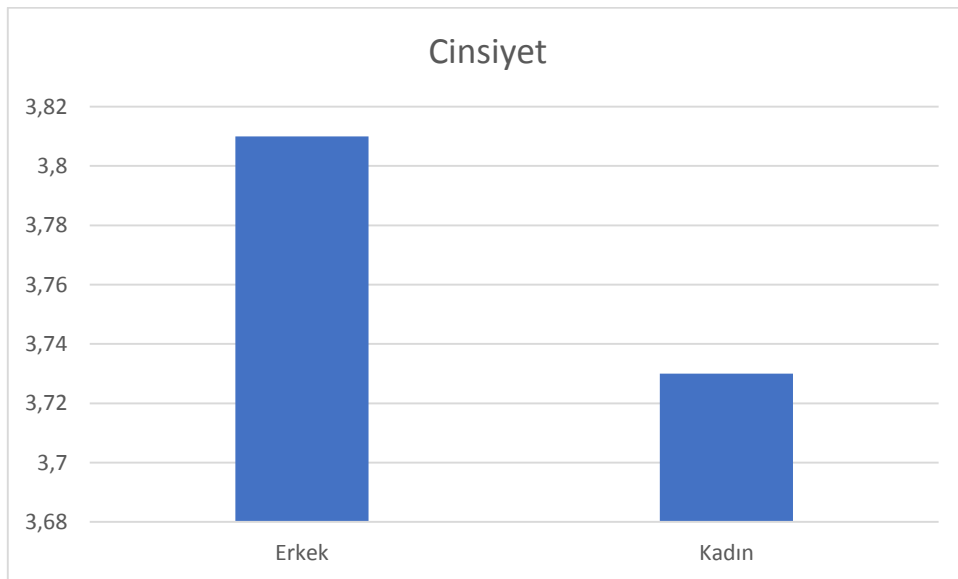
Tablo 11 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin cinsiyete göre farklılaşma durumu

Cinsiyet	f	Ort	SS	SH	t	p
Erkek	130	3,81	0,95	0,08	0,698	0,486
Kadın	170	3,73	1,09	0,08		
Toplam	300	3,77				

Tablo 11’de görüldüğü gibi erkek katılımcıların (f=130) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,81 olarak (SS=0,95) ve kadın katılımcıların (f=170) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,73 olarak (SS=1,09) tespit edilmiştir. Ancak bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkisinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir.

Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin cinsiyete göre farklılaşma durumu Grafik 9’da görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 9 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin cinsiyete göre farklılaşma durumu

Aynı araştırma probleminde yer alan, okul türü değişkenine ilişkin farklılaşma olup olmadığını tespit etmek üzere Kruskal-Wallis H testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

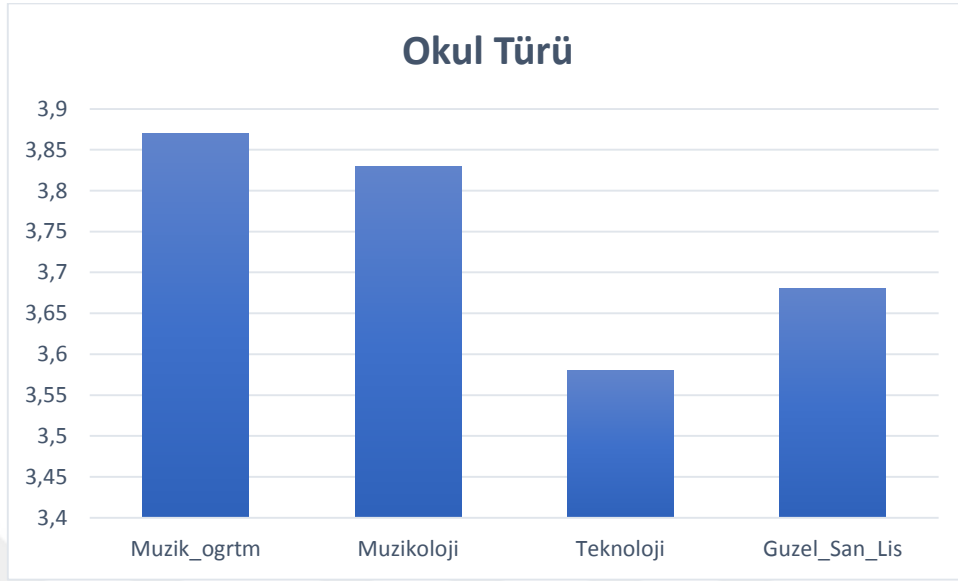
Tablo 12 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin okul türüne göre farklılaşma durumu

Okul Türü	f	Ort	SS	SH	χ^2	p
Muzik_ogrtn	90	3,87	1,07	0,11	5,113	0,164
Muzikoloji	62	3,83	0,96	0,12		
Teknoloji	12	3,58	0,90	0,26		
Guzel_San_Lis	136	3,68	1,04	0,09		
Toplam	300	3,77	1,03	0,06		

Tablo 12’de görüldüğü gibi Müzik Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören katılımcıların (f=90) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,87 olarak (SS=1,07), Müzikoloji bölümünde öğrenim gören katılımcıların (f=62) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,83 olarak (SS=0,96), Müzik Teknolojisi bölümünde öğrenim gören katılımcıların (f=12) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,58 olarak (SS=0,90) ve Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören katılımcıların (f=136) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,68 olarak (SS=1,04) tespit edilmiştir. Ancak bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkisinin okul türü değişkenine göre farklılaşmadığı görülmektedir.

Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin okul türüne göre farklılaşma durumu Grafik 10’da görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 10 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin okul türüne göre farklılaşma durumu

Aynı araştırma probleminde yer alan, model alma değişkenine ilişkin farklılaşma olup olmadığını tespit etmek üzere bağımsız örneklem t-testi (independent samples t-test) uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 13’te sunulmuştur.

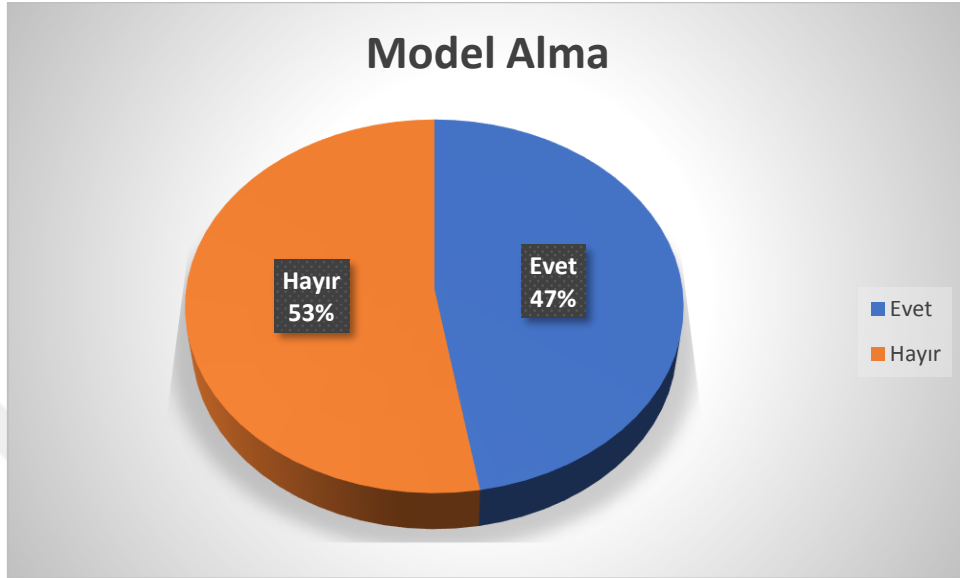
Tablo 13 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin model almaya göre farklılaşma durumu

Model Alma	f	Ort	SS	SH	t	p
Evet	142	3,98	0,95	0,08	3,519	0,001
Hayır	158	3,57	1,06	0,08		
Toplam	300	3,77				

Tablo 13’te görüldüğü gibi “Çalgı seçiminizi etkileyen, model aldığınız birisi oldu mu?” sorusuna “Evet” yanıtı veren katılımcıların (f=142) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,98 olarak (SS=0,95) ve bu soruya “Hayır” yanıtı veren katılımcıların (f=158) çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden etkilenmesine ilişkin ortalama değer 3,57 olarak (SS=1,06) tespit edilmiştir. Bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Başka bir ifadeyle müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının müzikal beğenilerinin çalgı seçimleri üzerindeki etkisinin model alma değişkenine göre farklılaştığı; çalgı seçiminde model alan kimselerin almayanlara göre çalgı seçimlerinin müzikal beğenilerinden daha fazla etkilendiği görülmektedir.

Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin model almaya göre farklılaşma durumu Grafik 11'de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 11 Müzikal beğenilerin çalgı seçimi üzerindeki etkisinin model almaya göre farklılaşma durumu

4.3. Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Çalgı Seçimlerinde Çeşitli Değişkenlerin Etkileri

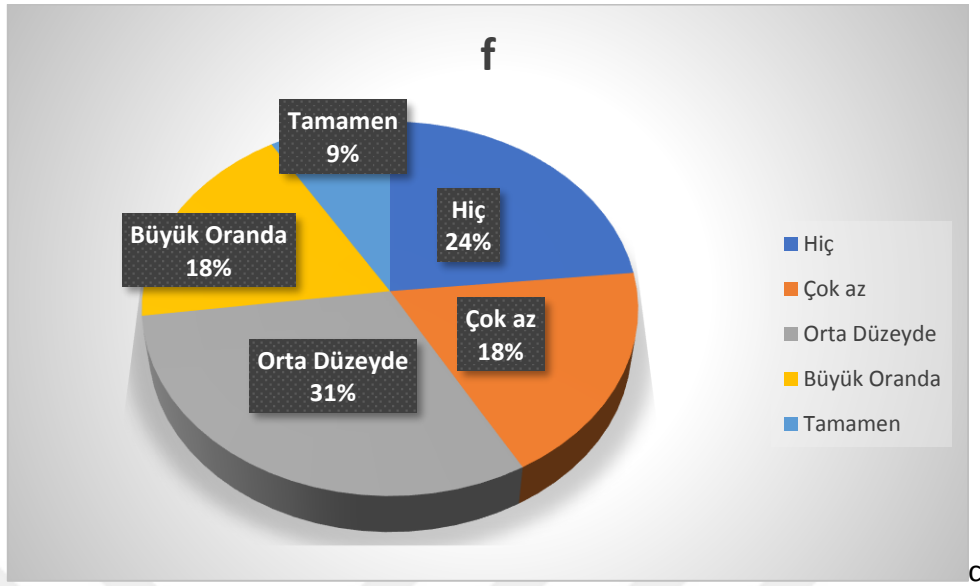
Araştırmanın üçüncü alt problemi “Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin çalgı seçimleri; a) gelir düzeylerinden, b) fiziksel yapılarından, c) çalgı taşıma, bakım, onarım seçeneklerinden, d) alınan eğitime ilişkin değişkenlerden ne ölçüde etkilenmektedir?” şeklindedir. Bu problemde yer alan gelir düzeyi değişkeninin çalgı seçimi üzerindeki etkilerini tespit etmek üzere, uygulanan veri toplama aracındaki onuncu ifadeye verilen yanıtlardan faydalanılmıştır. Veri toplama aracının onuncu maddesinde yer alan ifade “Gelir düzeyiniz çalgı seçiminizi etkiler mi?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14 Çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu

İfade-10	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	70	23,33				
Çok az	55	18,33				
Orta Düzeyde	93	31,00	1	5	2,71	1,25
Büyük Oranda	55	18,33				
Tamamen	26	8,67				
Toplam	299	100				

Tablo 14’te görüldüğü gibi “Gelir düzeyiniz çalgı seçiminizi etkiler mi?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=70) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde % 23,33, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=55) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde % 18,33, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=93) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde % 31,00, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=55) çalgı seçimini gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde % 18,33, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=26) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde % 8,67 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu” sorusuna “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=93) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %31,00 ile orta düzeyde etkilendiğini tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu Grafik 12’de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 12 Çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu

Aynı problemde yer alan fiziksel yapı değişkeninin çalgı seçimi üzerindeki etkilerini tespit etmek üzere, uygulanan veri toplama aracındaki üçüncü ifadeye verilen yanıtlardan faydalanılmıştır. Veri toplama aracının üçüncü maddesinde yer alan ifade “Çaldığınız enstrüman seçiminde fiziksel yapınız ne derecede dikkate alınmıştır?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15 Çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu

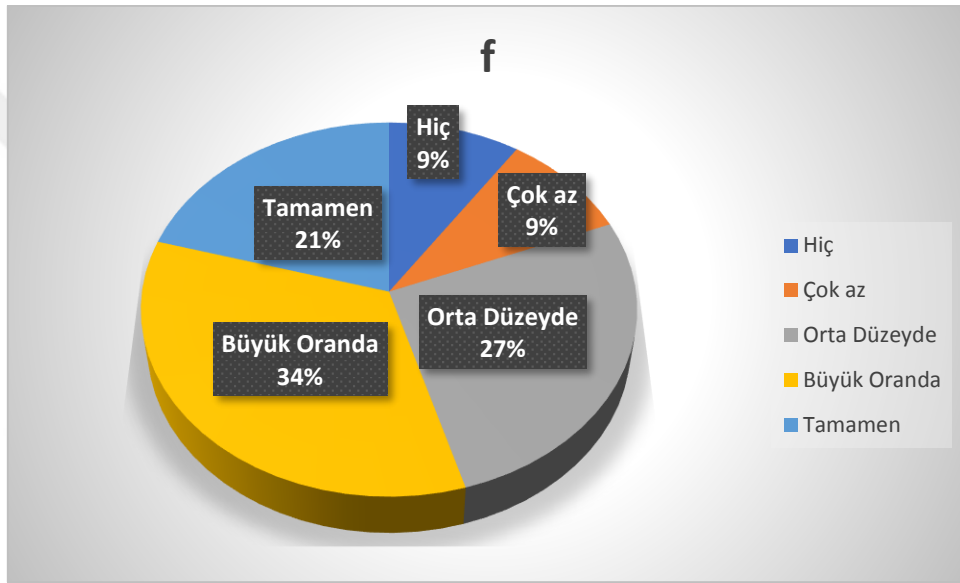
İfade-3	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	28	9,33				
Çok az	28	9,33				
Orta Düzeyde	79	26,33	1	5	3,47	1,19
Büyük Oranda	101	33,67				
Tamamen	61	20,33				
Toplam	297	100				

Tablo 15’te görüldüğü gibi “Çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=28) çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %9,33, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=28) çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %9,33, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=79) çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %26,33, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=101) çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu tüm

katılımcılar içinde %33,67, “Tamamen” yanıtı veren katılımcıların (f=61) çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %20,33 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu” sorusuna “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=101) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %33,67 ile büyük oranda etkilendiğini tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu Grafik 13'te görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 13 Çalgı seçiminin fiziksel yapıdan etkilenme durumu

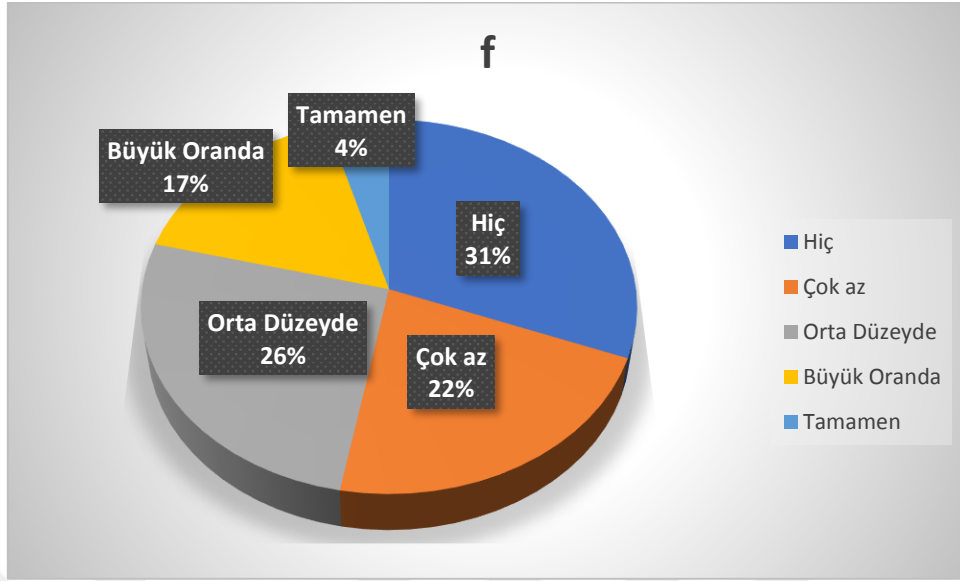
Aynı problemde yer alan çalgı taşıma, bakım ve onarım değişkenlerinin çalgı seçimi üzerindeki etkilerini tespit etmek üzere, uygulanan veri toplama aracındaki 11, 12 ve 13. ifadelerine verilen yanıtlardan faydalanılmıştır. Veri toplama aracının 11. maddesinde yer alan ifade “Çalgı bakım masrafları çalgı seçiminizi etkiler mi?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16 Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu

İfade-11	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	91	30,33				
Çok az	65	21,67				
Orta Düzeyde	77	25,67	1	5	2,42	1,21
Büyük Oranda	49	16,33				
Tamamen	13	4,33				
Toplam	295	100				

Tablo 16’da görüldüğü gibi “Çalgı bakım masrafları çalgı seçiminizi etkiler mi?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=91) Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %30,33, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=65) Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %21,67, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=77) Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %25,67, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=49) Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %16,33, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=13) Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %4,33 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Çalgı bakım masrafları çalgı seçiminizi etkiler mi?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=91) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %30,33 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu Grafik 14’te görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 14 Çalgı seçiminin bakım masraflarından etkilenme durumu

Veri toplama aracının 12. maddesinde yer alan ifade “Çalgı taşıma durumları çalgı seçiminizi etkiler mi?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17 Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu

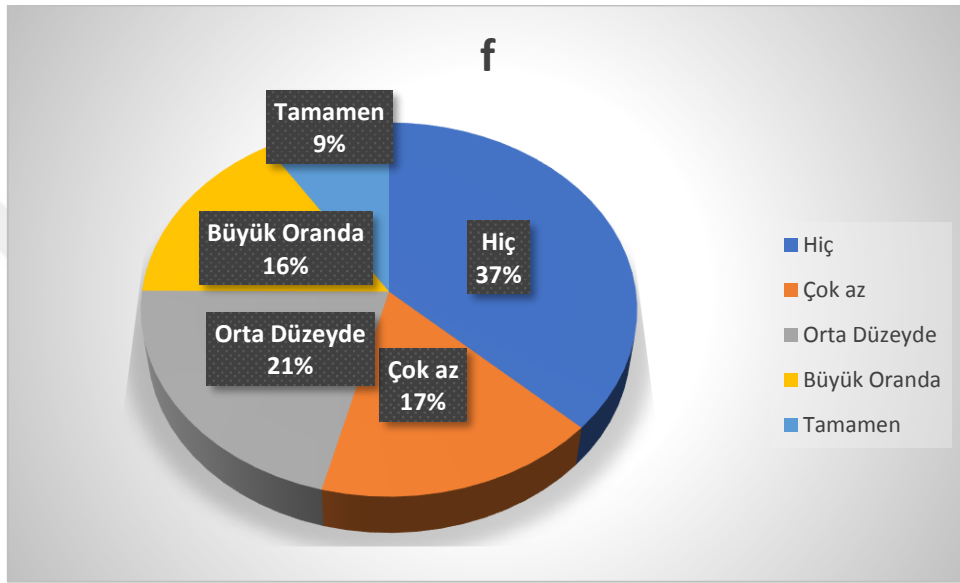
İfade-12	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	107	35,67				
Çok az	49	16,33				
Orta Düzeyde	61	20,33	1	5	2,43	1,36
Büyük Oranda	46	15,33				
Tamamen	26	8,67				
Toplam	289	100				

Tablo 17’de görüldüğü gibi “Çalgı taşıma durumları çalgı seçiminizi etkiler mi?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=107) Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %35,67, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=49) Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %16,33, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=61) Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %20,33, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=46) Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %15,33, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=26) Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu

tüm katılımcılar içinde %8,67 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Çalgı taşıma durumları çalgı seçiminizi etkiler mi?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=107) çalgı seçiminin gelir düzeyinden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %35,67 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu Grafik 15'te görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 15 Çalgı seçiminin taşıma seçeneklerinden etkilenme durumu

Veri toplama aracının 13. maddesinde yer alan ifade “Bulduğunuz bölgede çalgı bakım onarım ile ilgili kurum ya da kişilerin eksikliği çalgı seçiminizi etkiler mi?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo18 Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu

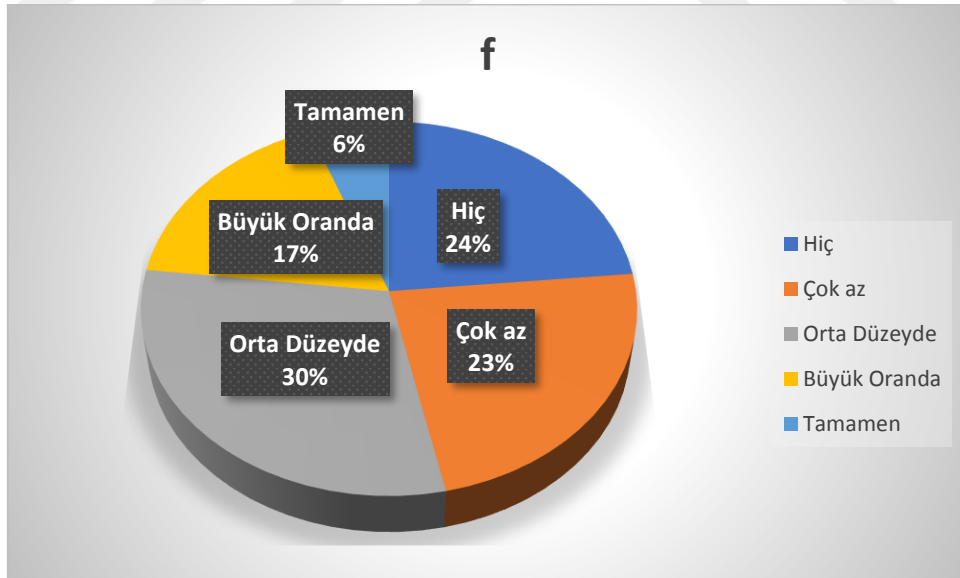
İfade-13	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	70	23,33				
Çok az	69	23,00				
Orta Düzeyde	90	30,00	1	5	2,59	1,79
Büyük Oranda	52	17,33				
Tamamen	17	5,67				
Toplam	298	100				

Tablo 18’de görüldüğü gibi “Bulduğunuz bölgede çalgı bakım onarım ile ilgili kurum ya da kişilerin eksikliği çalgı seçiminizi etkiler mi?” sorusuna “Hiç” yanıtını

veren katılımcıların (f=70) Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %23,33, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=69) Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %23,00, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=90) Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %30,00, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=52) Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %17,33, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=17) Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %5,67 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Bulduğunuz bölgede çalgı bakım onarım ile ilgili kurum ya da kişilerin eksikliği çalgı seçiminizi etkiler mi?” sorusuna “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=90) Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %30,00 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu Grafik 16'da görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 16 Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu

Aynı problemde yer alan eğitime ilişkin değişkenlerin çalgı seçimi üzerindeki etkilerini tespit etmek üzere, uygulanan veri toplama aracındaki 2, 4, 15, 16 ve 18. ifadelerle verilen yanıtlardan faydalanılmıştır. Veri toplama aracının 2. maddesinde yer alan ifade “Çalgı seçiminiz ne derece zorunlu tutulmuştur?” şeklindedir. Bu ifadeye

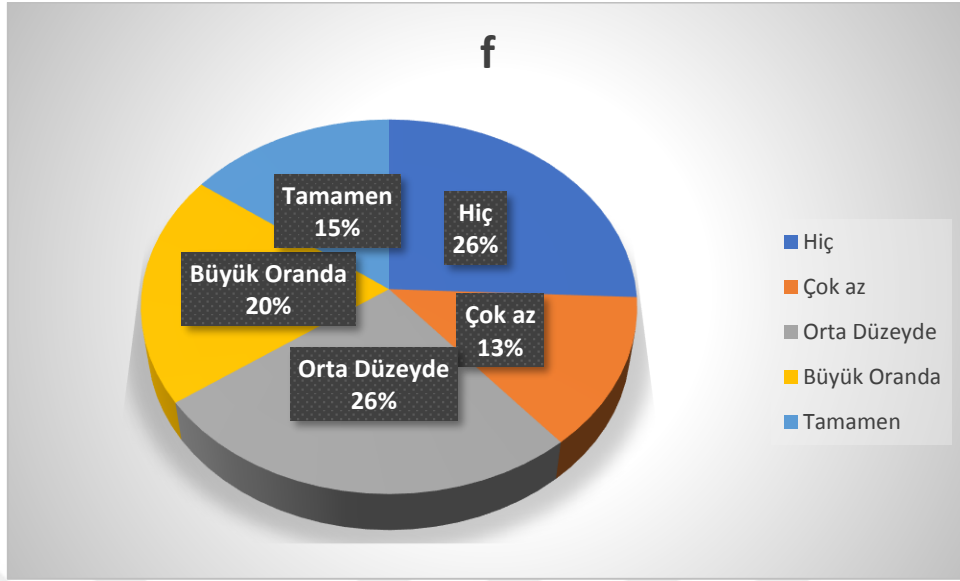
verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19 Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu

İfade-2	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	76	25,33				
Çok az	39	13,00				
Orta Düzeyde	78	26,00	1	5	2,85	1,39
Büyük Oranda	59	19,67				
Tamamen	44	14,67				
Toplam	296	100				

Tablo 19’da görüldüğü gibi “Çalgı seçiminiz ne derece zorunlu tutulmuştur?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=76) Çalgı seçiminin bakım-onarım imkanlarından etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %25,33, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=39) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %13,00, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=78) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %26,00, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=59) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %19,67, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=44) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %14,67 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Çalgı seçiminiz ne derece zorunlu tutulmuştur?” sorusuna “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=78) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %26,00 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu Grafik 17’de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 17 Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu

Veri toplama aracının 4. maddesinde yer alan ifade “Çalgı eğitimi aldığınız kurum çalgısal anlamdaki müzik beğeninizi ne derecede temsil etmektedir?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20 Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniyi temsil etme durumu

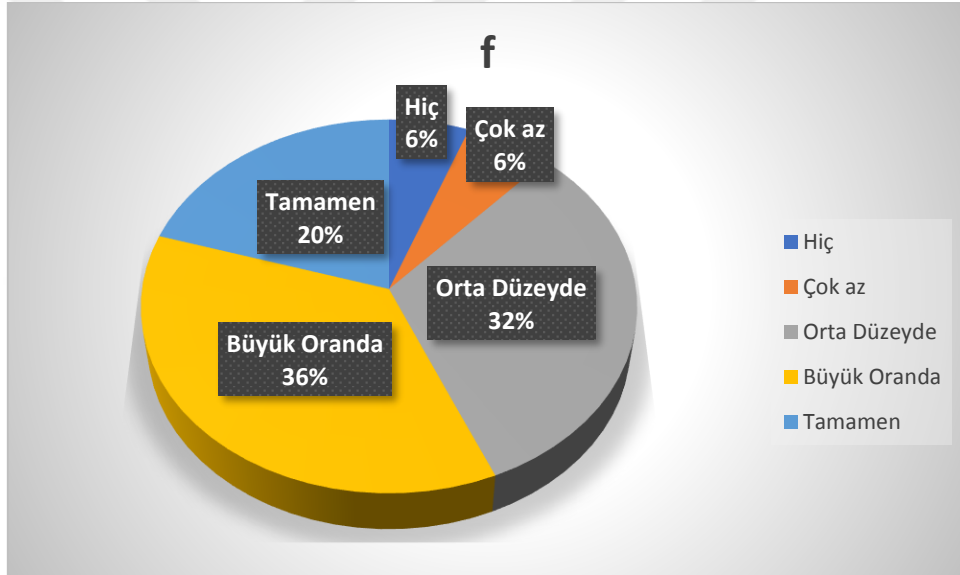
İfade-4	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	17	5,67				
Çok az	18	6,00				
Orta Düzeyde	94	31,33	1	5	3,59	1,06
Büyük Oranda	107	35,67				
Tamamen	60	20,00				
Toplam	296	100				

Tablo 20’de görüldüğü gibi “Çalgı eğitimi aldığınız kurum çalgısal anlamdaki müzik beğeninizi ne derecede temsil etmektedir?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=17) Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniyi temsil etme durumu tüm katılımcılar içinde %5,67, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=18) Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniyi temsil etme durumu tüm katılımcılar içinde %6,00, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=94) Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniyi temsil etme durumu tüm katılımcılar içinde %31,33, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=107)

Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniye temsil etme durumu tüm katılımcılar içinde %35,67, ‘‘Tamamen’’ yanıtını veren katılımcıların (f=60) Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniye temsil etme durumu tüm katılımcılar içinde %20,00 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda ‘‘algı eğitimi aldığınız kurum çalgısal anlamdaki müzik beğeninizi ne derecede temsil etmektedir?’’ sorusuna ‘‘Büyük Oranda’’ yanıtını veren katılımcıların (f=107) algı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %35,67 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniye temsil etme durumu Grafik 18’de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 18 Eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniye temsil etme durumu

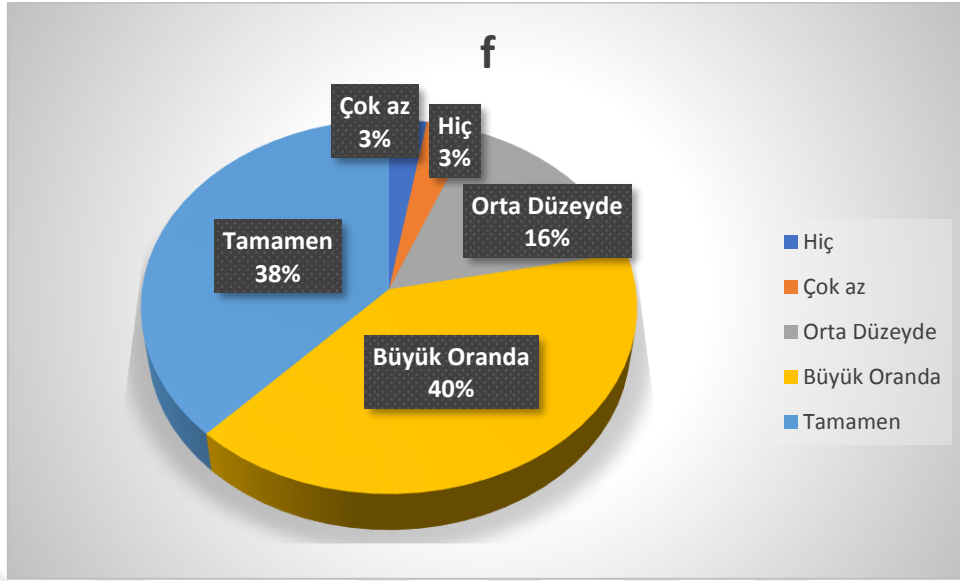
Veri toplama aracının 15. maddesinde yer alan ifade ‘‘algı eğitimi aldığınız ğretmen tutumları çalgıya olan ilgi ve beğeninizi ne derecede etkiler?’’ şeklinindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21 Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu

İfade-15	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	8	2,67				
Çok az	10	3,33				
Orta Düzeyde	47	15,67	1	5	4,07	0,95
Büyük Oranda	120	40,00				
Tamamen	113	37,67				
Toplam	298	100				

Tablo 21’de görüldüğü gibi “Çalgı eğitimi aldığınız öğretmen tutumları çalgıya olan ilgi ve beğeninizi ne derecede etkiler?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=8) Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %2,67, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=10) Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %3,33, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=47) Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %15,67, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=120) Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %40,00, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=113) Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %37,67 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Çalgı eğitimi aldığınız öğretmen tutumları çalgıya olan ilgi ve beğeninizi ne derecede etkiler?” sorusuna “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=120) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %40,00 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu Grafik 19’da görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 19 Çalgı seçiminin eğitim alınan öğretmen tutumundan etkilenme durumu

Veri toplama aracının 16. maddesinde yer alan ifade “Çalgı eğitimi verilen fiziksel ortam çalgı beğeninizi ne derecede etkiler?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22 Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki etkilenme durumu

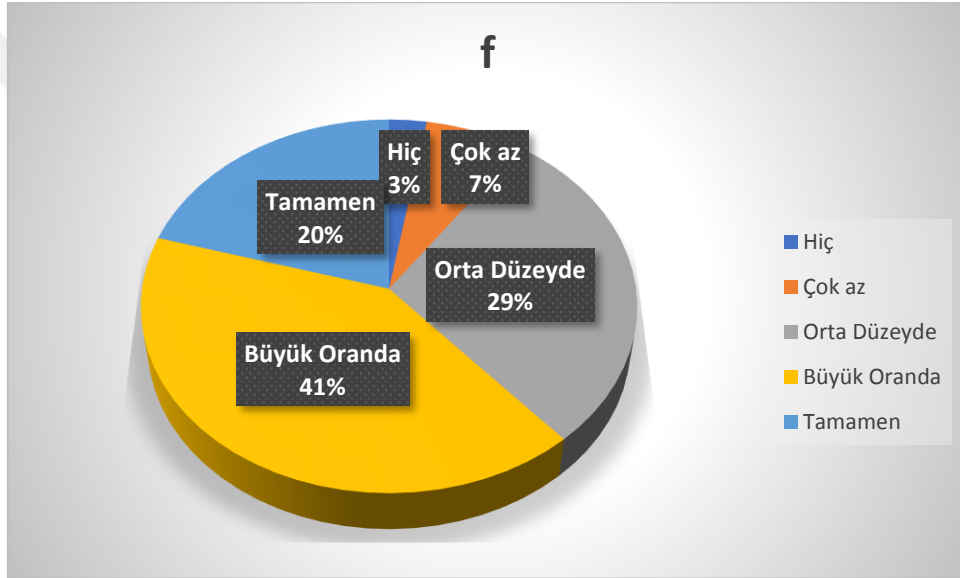
İfade-16	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	8	2,67				
Çok az	21	7,00				
Orta Düzeyde	86	28,67	1	5	3,69	0,96
Büyük Oranda	122	40,67				
Tamamen	61	20,33				
Toplam	298	100				

Tablo 22’de görüldüğü gibi “Çalgı eğitimi verilen fiziksel ortam çalgı beğeninizi ne derecede etkiler?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=8) Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %2,67, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=21) Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %7,00, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=86) Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %28,67, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=122) Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki

etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %40,67, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=61) Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %20,33 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Çalgı eğitimi verilen fiziksel ortam çalgı beğeninizi ne derecede etkiler?” sorusuna “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=122) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %40,67 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki etkilenme durumu Grafik 20’de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 20 Çalgı seçiminin çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki etkilenme durumu

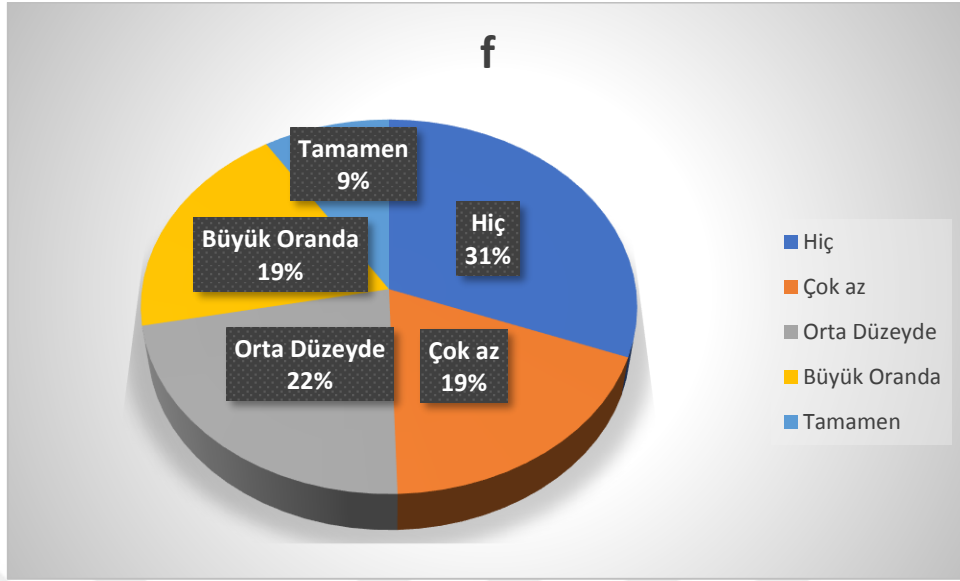
Veri toplama aracının 18. maddesinde yer alan ifade “Seçtiğiniz çalgı hakkında eğitim alma konusunda problem yaşadınız mı?” şeklindedir. Bu ifadeye verilen yanıtlara ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanarak Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23 Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu

İfade-18	f	%	Min	Maks.	Ort	SS
Hiç	92	30,67				
Çok az	56	18,67				
Orta Düzeyde	67	22,33	1	5	2,57	1,34
Büyük Oranda	57	19,00				
Tamamen	27	9,00				
Toplam	299	100				

Tablo 23'te görüldüğü gibi “Seçtiğiniz çalgı hakkında eğitim alma konusunda problem yaşadınız mı?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=92) Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu tüm katılımcılar içinde %30,67, “Çok Az” yanıtını veren katılımcıların (f=56) Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu tüm katılımcılar içinde %18,67, “Orta Düzeyde” yanıtını veren katılımcıların (f=67) Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu tüm katılımcılar içinde %22,33, “Büyük Oranda” yanıtını veren katılımcıların (f=57) Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu tüm katılımcılar içinde %19,00, “Tamamen” yanıtını veren katılımcıların (f=27) Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu tüm katılımcılar içinde %9,00 olarak tespit edilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda “Seçtiğiniz çalgı hakkında eğitim alma konusunda problem yaşadınız mı?” sorusuna “Hiç” yanıtını veren katılımcıların (f=92) Çalgı seçiminin zorunlu tutulma değişkeninden etkilenme durumu tüm katılımcılar içinde %30,67 ile çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu Grafik 21'de görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 21 Seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumu

4.4. Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Seçtikleri Çalgı ile Müzikal Beğenileri Arasındaki İlişki

Araştırmanın dördüncü ve son alt problemi “*Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin seçtikleri çalgı ile müzikal beğenileri arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?*” şeklindedir. Bu probleme cevap bulmak üzere, uygulanan veri toplama aracındaki 19 ve 20. sorulara verilen yanıtlardan faydalanılmıştır. Veri toplama aracının 19. sorusu “*Hangi enstrümanı çalmaktasınız?*” şeklindedir. 20. maddede ise, katılımcılara “*Müzikal beğeninizi aşağıdaki ifadelerden hangisi tanımlar?*” sorusu yöneltilmiştir. Araştırma problemine yanıt bulmak üzere bu iki maddeye verilen yanıtlar arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek üzere korelasyon analizinden faydalanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24 Seçilen çalgı ile müzikal beğeni arasındaki ilişki - Korelasyon

Korelasyon Analizi Sonuçları	Seçilen Çalgı	Müzikal Beğeni
Seçilen Çalgı	1	0,0032
Müzikal Beğeni	0,0032	1

Tablo 24'te görüldüğü gibi Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin seçtikleri çalgı ile, müzikal beğenileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada müzik eğitimi alan öğrencilerin müzikal beğenilerinin çalgı seçimi üzerindeki etkileri çerçevesinde müzik, çalgı ve beğeni kavramları ile ilgili yapılan çalışmalar doğrultusunda; müzikal beğeni kavramının çalgı seçimi üzerine etkilerine ilişkin görüşlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak üzere Müzik eğitimi alan öğrencilerin müzikal beğenilerinin çalgı seçimi üzerindeki etkileri nelerdir? problemine cevap aranmıştır.

Araştırma amacına ulaşmak ve araştırma problemine yanıt üretmek üzere tarama yöntemiyle gerçekleştirilen bu araştırmanın sonucuna göre müzik öğretmen adaylarının çalgı seçimleri, müzikal beğenilerinden orta derecede etkilenmektedir. Bu etkilenme düzeyi; yaş, cinsiyet, öğrenim görülen okul türü, sınıf düzeyi veya model alma durumuna göre farklılık göstermemektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre müzik öğretmen adaylarının çalgı seçimleri gelir düzeyinden, orta düzeyde (2,71/5,00); fiziksel yapıdan, büyük oranda (3,47/5,00); bakım masraflarından, çok az (2,42/5,00); taşıma seçeneklerinden, çok az (2,43/5,00) /5,00); bakım ve onarım imkanlarından, çok az (2,59/5,00); zorunlu tutulma durumundan, orta düzeyde (2,85/5,00); eğitim alınan kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğeniyi temsil etme durumundan, büyük oranda (3,59/5,00); çalgı eğitimi alınan öğretmenin sergilediği tutumdan, büyük oranda (4,07/5,00); çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamdaki, büyük oranda (3,69/5,00); seçilen çalgı ile ilgili eğitim almakta problem yaşama durumundan, çok az (2,57/5,00) düzeyinde etkilenmektedir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre müzik öğretmen adaylarının seçtikleri çalgı ile müzikal beğenileri arasında ilişki bulunmamaktadır.

Müzikal beğeni, anne karnından başlayıp kişinin yaşam süresi boyunca devam eden bir yolculuktur. Kişi yaşamsal süreçte çevrenin, gördüğü eğitim, yaşadığı duygusal travmaların etkisiyle anlık ya da kalıtsal olarak müzikal beğenisini şekillendirmektedir. Çalgı seçimi ile müzikal beğeni arasında doğrudan ilişki bulunmamakla birlikte, kişi müzikal beğenisinin dışında kültürel yapının kendisine dikte ettiği enstrüman seçiminden de uzaklaşmamaktadır. Bu süreçte, ekonomik durum, seçilecek enstrümana ilişkin eğitim alabilme olanağı gibi unsurlar da çalgı seçiminde belirleyici rol

oynayabilmektedir. Ayrıca bireyin eğitim aldığı kurumun çalgısal anlamda müzikal beğenisini temsil etmesi de çalgı seçiminde önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalgı eğitimi verilen ortamın fiziksel nitelikleri ve çalgı eğitimi sunan öğretmenin tutumu bu süreçte önemli diğer değişkenler olarak nitelendirilebilir.

Çalışmayla elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda, bireylerin seçmeye eğilimli oldukları enstrüman konusunda eğitim imkanlarına ulaşabilmeleri bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, toplumsal olarak kabul gören enstrümanların kişiye dayatılması ile ortaya çıkan olumsuz durumdan bireylerin kendini soyutlaması ve müzikal beğenilerini göz önünde bulundurarak enstrüman seçimlerinde özgün davranabilmeleri önem taşımaktadır.

Çalışma sonuçlarına dayanılarak; eğitim kurumlarının çalgı seçiminde kişinin fiziksel yapısını önemsemeleri ve buna uygun çalgı seçimi tavsiyesinde bulunmaları önerilebilir. Ayrıca çalgı eğitimi yapan öğretmenlerin öğrenciye sergileyeceği tutumun olumlu ve yapıcı olması gerek çalgı eğitimi gerekse çalgı seçimi açısından kritik önemdedir. Bunların yanı sıra çalgı eğitimi verilen fiziksel ortamın gerekli asgari koşullara uygun olması ve bu süreçte öğrenci beklentilerinin de dikkate alınması, çalışma sonuçlarına dayanılarak gerçekleştirilebilecek bir başka öneridir. Müzik eğitimi almayı planlayan öğrenci adaylarının ise seçecekleri kurumun çalgısal anlamdaki müzikal beğenilerini temsil etmesi önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

Arun, Ö. (2013). Rafine Beğeniler ya da Sıradan Hazlar? Türkiye’de Beğenin, Ortamın ve Tüketimin Analizine İlişkin Bir Model. *Kültür ve İletişim*, 16(2),51.

Biricik, E. D., (2007). **İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Müzikal Bilgi Düzeyi İle Müzikal Beğenileri Arasındaki İlişki**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Çallı, B., (2011). **Tonal ve Atonal Müziklerin Beyindeki Yansıması: Bir fMRI çalışması**, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İzmir.

Çiftçi, E., (2010), **Popüler Kültür, Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi**, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 12-2.

DEMİRTAŞ, H. O., & KÖSE, H. S. MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK TÜRLERİNE İLGİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 3.

Derin, U.Y., (2007). **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Seçim Yöntemi, Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri**, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

DERNEĞİ, T. E. MÜZİK ÖĞRETİMİ VE SORUNLARI, (4-5).

Ercan, H., (2014). **Klasik Batı Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarı Müzik Lisans Öğrencilerinin Müzikal Beğenileri Ve Müzik Dinleme Alışkanlıklarının İncelenmesi**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Erdal, B., & Ok, Ü. (2012). Müzik tercihinde inanç biçimlerinin rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(3), 71.

Erdoğan, G., (2013). **Bireysel Çalgısıyla Canlı Müzik Yapan ve Yapmayan Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgıdaki Başarı Durumları**, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, (5).

Ergün, A., (2006). **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı’nı Kazanan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre, Giriş Sınavı Puanları İle Müzik Teorisi Ve Bireysel Çalgı Derslerindeki Başarı Puanlarının Karşılaştırılması**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Gün Şahin, Z., Gürbüz, R. (2016). Kaynaştırma Öğrencilerini Eğiten Ortaokul Öğretmenlerinin Yeterlikleri Üzerine. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 138-160

Güven, U. Z., & Ergur, A. (2014). Dünyada ve Türkiye’de müzik sosyolojisinin yeri ve gelişimi. *Sosyoloji Dergisi*, 3(29), 1-27.

Imrani, R. ARKEOLOJİ KAZINTILARDA KARAPAPAK TÜRKLERİNİN SAZ, ÂŞIKLIK GELENEĞİ TARİHİ. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, 2(2), 188-189.

KALENDER, N,(2001). **Çalgı Yapım, Bakım Ve Onarımı**. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XIV, Sayı: 1,

Kamalı, C., & Temiz, E. ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK TERCİHLERİNİN VE BU TERCİHLERİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ. *Fine Arts*, 12(4), 2.

Kılıç, I. (2016). Ortaokul öğrencilerinin müzik ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 368.

Kınık, M. (2010). *Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde bağlama dersi başlangıç düzeyine yönelik öğretim programı önerisi* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü),23-25-27-50.

KURTASLAN, H. (2013). OKUL ÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNDE GENEL YAKLAŞIMLAR DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ. *Fine Arts*, 8(1).

Muharremova, H. (2008). PİYANO VE ÖNCÜLLERİNİN (KLAVİKORD, KLAUSEN) İCRA SANATI TARİHİNDEKİ ROLLERİ. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (21), 143.

Nacakçı, Z., & Canbay, A. (Eds.). (2015). *Müzik kültürü*. Pegem Akademi.

Noyan, H., (2012). **Müzik Dersinin Müzik Beğenisine Göre İlköğretim Öğrencileri Üzerindeki Olumlu Olumsuz Etkilerinin Araştırılması**, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Programı, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Özay, S., (2013). **Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Sorunları (Gazi Üniversitesi Örneği)**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

Özen, N., (2004). **Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(2).

Özmenteş, S., (2008). **Çalgı Eğitiminde Özdüzenlemeli Öğrenme Taktikleri**, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9 (16).

Öztürk, Y. Ö., & Beşiroğlu, Ş. Ş. (2011). Viyolonsel Türk makam müziğine girişi ve Tanburi Cemil Bey. *İtüdergisi/b*, 6(1), 33-34.

Özyörük, E., (2006). **Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi Öğretim Programlarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, (5).

PARASIZ, G. (2018). Ortaokul öğrencilerinin müzik beğenileri ve müzik dersinden beklentileri. *EĞİTİM BİLİMLERİNDE AKADEMİK ARAŞTIRMALAR*, 258-271.

Solmaz, P., (2009). **Popüler Kültürün Müzik Eğitimine Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme**, 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25.

Şafak, Ö., (2014). **Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Yeterlik ve Müzikal Algı Düzeylerinin Karşılaştırılması**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, (8-9).

Şenol, A., & Demirbatır, E. (2011). Flütün tarihsel gelişimi ve romantik dönem özelliklerinin flüt eserlerine yansması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 581-605.

Topal, D., (2008). **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Müzik Eğitime Yönelmelerinde İlköğretim Kademesindeki Müzik Öğretmenlerini Model Alma Durumları (Antalya İli Örneği)**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Isparta.

Turhal, E., (2010). **Çalgı Eğitiminde Öğretmen-Öğrenci İletişiminin "Transaksiyonel Analiz Ego Durumları" Açısından İncelenmesi: Bir Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Örneği**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

Uğur, İ., (2011). **Televizyon Reklamlarında Müzik ve Reklam İlişkisi**, Erciyes İletişim Dergisi "Akademia" 2011, Cilt (Volume): 2, Sayı (Number): 1, (2-18)

Ulucak, S. (2015). RÖNESANS GİTARINDAN KLASİK GİTARA SAĞ EL TEKNİĞİNİN GELİŞİMİ. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(29), 2.

Yağışan, N., & Aydın, N. (2013). Kemanın Tarihsel Gelişim Süreci ve Eğitimci Yorumcular. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 214.

Yalçinkaya, B., Eldemir, A., & SÖNMEZÖZ, F. (2014). MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİREYSEL ÇALGI DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ. *Electronic Turkish Studies*, 9(2)3.

Yılmaz Ş., Akgül Barış D., (2002). **Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 22(1).

İnternet Kaynakları

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.572679923eb892.64656095

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=BE%C4%9EEN%C4%B0

Yabancı Kaynaklar

Cantador, I., Fernández-Tobías, I., Bellogín, A., Kosinski, M., & Stillwell, D. (2013). Relating personality types with user preferences in multiple entertainment domains. In Proceedings of the 1st workshop on emotion and personality in personalized services (EMPIRE).

Chanda, M. L., & Levitin, D. J. (2013). The neurochemistry of music. *Trends in cognitive sciences*, 17(4), 179-193.

Crowe L.B. (2010), **Relationships Between Gender And Musical Instrument Selection In Middle School Band Students**, University of Florida, Master of Music Project, Florida.

Eijck, K.V. (2001). **Social Differentiation in Musical Taste Patterns**, *Social Forces* 2001, 79 (3): 1163-1185.

Holbrook M. B., Schindler R. M., (1989). **Some Exploratory Findings on the Development of Musical Tastes**, *Journal of Consumer Research* 1989, Vol. 16, No. 1 (pp. 119-124).

Hughes D., (1933). **Environmental Influences on Musical Taste**, *The High School Journal* 1933, Vol. 16, No. 5 (pp 175-178).

Jiang, J., Rickson, D., & Jiang, C. (2016). The mechanism of music for reducing psychological stress: Music preference as a mediator. *The Arts in Psychotherapy*, 48, 62-68.

Knowles, C.L., "The Correlation of Music Preference and Personality" (2013). A with Honors Projects. Sf: 92.

Koelsch, S. (2014). Brain correlates of music-evoked emotions. *Nature Reviews Neuroscience*, 15(3), 170.

Kraus, N., & Chandrasekaran, B. (2010). Music training for the development of auditory skills. *Nature reviews neuroscience*, 11(8), 599.

Meyers, C.K. (2012) "Influences on Music Preference Formation," *PURE Insights*: Vol. 1, Article 7.

Schob H., (2014). **The Influence Our Friends Have On Our Music Taste: An Empirical Analysis**, Erasmus Universiteit, Economics and Informatics, Master of Science Thesis, Rotterdam.

Varnado, L.E. (2013). **Exploring The Influence Of Students' Socioeconomic Status Upon Musical Instrument Choice**, The University of Southern Mississippi, Missisipi.

White, C.G., (2001). **The Effects of Class, Age, Gender and Raceon Musical Preferences: An Examination of the Omnivore/Univore Framework**, Virginia State University, Faculty of Polytechnic, Master of Science Thesis, Virginia.

EKLER

EK 1 ANKET FORMU

Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Beğenilerinin Çalgı Seçimi Üzerindeki Etkileri Anketi

Bu form, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yürütülen bir yüksek lisans çalışmasının verilerini toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Veriler yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacağından isminizi ve iletişim bilgilerinizi belirtmeniz gerekmemektedir. Araştırmanın amacına ulaşması, soruları eksiksiz ve doğru bir şekilde yanıtlamanıza bağlıdır. Yardıminız ve vakit ayırdığınız için teşekkür ederim.

Mikail KARAKUYU
Yüksek Lisans Öğrencisi

Anket Soruları

Cinsiyet: Erkek ()

Kız ()

Yaş:.....

Okul/Bölüm adı:

Sınıf: 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf ()

Aşağıda yer alan soruları okudundan sonra sizin için uygun olan katılma derecenizi gösteren seçeneğin altındaki kutuya (X) işareti koyunuz. Her soruda lütfen tek bir seçeneği işaretleyiniz.		Katılma Derecesi				
		Tamamen Büyük Oranda	Orta	Çok Az	Hiç	
1. Hiç 2. Çok Az 3. Orta Düzeyde 4. Büyük Oranda 5. Tamamen		5	4	3	2	1
1	Çalgı seçiminizde müzikal beğeniniz (müzik türü) ne derece etkili olmuştur?					
2	Çalgı seçiminiz ne derece zorunlu tutulmuştur, Müzikal beğeniniz dikkate alındı mı?					
3	Çaldığınız enstrüman seçiminde fiziksel yapınız ne derecede dikkate alınmıştır?					
4	Çalgı eğitimi aldığınız kurum çalgısal anlamdaki müzik beğeninizi ne derecede temsil etmektedir?					
5	Enstrümantal müzik dinler misiniz, Alt yapıda ki çalgılar müzikal beğeninizi etkiler mi?					
6	Sözlü müzik dinler misiniz, alt yapıda ki çalgılar ya da vokal beğeniniz sizi çalgı seçimine yönlendirir mi?					
7	Dinlediğiniz müziklerdeki enstrümanlar ilginizi çeker mi, beğeniniz çalgı seçiminizi ne derece etkiler?					
8	Dinlediğiniz müziklerde solo çalgılara dikkat eder misiniz, beğeniniz çalgı seçiminizi ne derece etkiler?					
9	Dinlediğiniz müziklerde alt yapıdaki enstrümanlar ilginizi çeker mi, müzikal beğeninizi ne derece etkiler?					
10	Gelir düzeyiniz çalgı seçiminizi etkiler mi, müzikal beğeniniz ne derece etkilenir?					
11	Çalgı bakım masrafları çalgı seçiminizi etkiler mi, müzikal beğeniniz ne derece etkilenir?					
12	Çalgı taşıma durumları çalgı seçiminizi etkiler mi, müzikal beğeniniz ne derece etkilenir?					
13	Bulduğunuz bölgede çalgı bakım onarım ile ilgili kurum ya da kişilerin eksikliği çalgı seçiminizi etkiler mi, müzikal beğeniniz ne derece etkilenir?					
14	İlginizi çeken bir çalgı ile ilgili öne çıkan sanatçıların çalgı performansları ilgili çalgı seçimindeki beğeninizi ne derecede etkiler?					
15	Çalgı eğitimi aldığınız öğretmen tutumları çalgıya olan ilgi ve beğeninizi ne derecede etkiler?					
16	Çalgı eğitimi verilen fiziksel ortam çalgı beğeninizi ne derecede etkiler?					
17	Oda müziği, orkestra, duo, trio, quartet vb. çalışmalara katılma isteğinizin çalgı seçiminize etkisi ne düzeydedir?					
18	Seçtiğiniz çalgı hakkında eğitim alma konusunda problem yaşadınız mı, bu durum müzikal beğeninizi ne derece etkiledi?					

19 Hangi enstrümanı çalmaktasınız?

20 Müzikal beğeninizi aşağıdaki ifadelerden hangisi tanımlar?
Hareketli () Ağır () Sözlü () Enstrümantal ()

21 Çalgı seçiminizi etkileyen, model aldığınız birisi oldu mu?

Hayır () Evet ()

22 Çalgı seçiminizi etkileyen, yukarıda sayılanlar dışında bir faktör varsa lütfen belirtiniz.

.....